

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta mezinárodních vztahů

Cestovní ruch a regionální rozvoj

MOŽNOSTI A MEZE VYUŽITÍ ZÁMKU LOBKOVICE

Diplomová práce

Autor: **Bc. Barbora Velátová**

Vedoucí práce: **PhDr. Jarmila Netková**

2015

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Možnosti a meze využití zámku Lobkovice“ vypracovala samostatně a vyznačila jsem všechny citace z pramenů.

V Neratovicích dne 6. května 2015

.....
Bc. Barbora Velátová

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala PhDr. Jarmile Netkové, vedoucí své diplomové práce, za velmi vstřícný přístup při vedení práce a podnětné návrhy, které ji obohatily. Rovněž děkuji panu Martinu Čejkovi, členu o.s. Lobkovice za dlouhodobou trpělivou spolupráci a poskytnuté rozhovory, které byly velice inspirativní pro mou práci. Speciálně pak děkuji paní Kateřině Smetanové za možnosti prohlídek i nepřístupných částí zámku.

Obsah

Úvod	1
1 Teoretická východiska	3
1.1 Cestovní ruch	3
1.1.1 Funkce Cestovního ruchu	4
1.1.2 Typologie cestovního ruchu	4
1.1.3 Význam cestovního ruchu	6
1.2 Kulturní cestovní ruch	7
1.2.1 Znaky kulturního turismu	8
1.2.2 Role kultury v místním rozvoji	8
1.2.3 Kulturní památky	9
1.3 Event tourism	11
1.3.1 Klasifikace eventů	12
1.3.2 Definice event tourismu	13
2 Analýza Středočeského kraje a Mělnicka z hlediska CR	13
2.1 Všeobecné informace o regionu	13
2.2 Atraktivity cestovního ruchu v regionu	14
2.2.1 Přírodní atraktivity	16
2.2.2 Technické památky	18
2.3 Infrastruktura cestovního ruchu v regionu	18
2.4 Statistiky cestovního ruchu v regionu	20
3 Památková péče	21
3.1 Pojem památková péče	21
3.2 Zákon o státní památkové péči	22
3.3 Organizační uspořádání státní památkové péče	23
3.4 Vlastníci památek – práva a povinnosti	23
3.4.1 Příspěvky vlastníkům kulturních památek	24
3.4.2 Specializované programy na obnovu kulturních památek Ministerstva kultury	25
3.4.3 Další možnosti financování památkové péče	27
3.4.4 Nepřímá finanční pomoc – daňová zvýhodnění	28
3.4.5 Právo na bezplatnou odbornou pomoc	29
3.4.6 Další práva:	29
4 Analýza zámku LOBKOVICE	30
4.1 Lokalita a dostupnost	30

4.2	Historie zámku.....	32
4.3	Významné osobnosti a události spjaté se zámek Lobkovice.....	33
4.3.1	František. Palacký	34
4.3.2	Miroslav Plesinger-Božinov	35
4.3.3	Rod Lobkowiczů.....	36
4.4	Komplex zámku - stavebně historický vývoj.....	37
4.5	Personální zázemí.....	39
4.6	Nabídka zámku	39
4.6.1	Nekomerční využití.....	39
4.6.2	Kulturní akce.....	41
4.6.3	Komerční využití	43
4.7	Otevírací doba	44
4.8	Vstupné	45
4.9	Návštěvnost.....	45
4.10	Zapojení zámku do širší spolupráce	47
4.11	Marketing a propagace	48
4.12	Památky v okolí zámku a další atraktivita	50
4.13	Identifikace města se zámek	51
4.14	Předpoklady, bariéry a problémy zámku	52
4.14.1	Předpoklady.....	52
4.14.2	Bariéry bránící rozvoji.....	53
4.14.3	Problémy	54
4.15	SWOT analýza.....	54
5	Doporučení a návrhy možnosti využití zámku	55
5.1	Samotné návrhy	57
5.1.1	Kulturně výchovné využití	57
5.1.2	Komerční využití zámku.....	61
5.2	Doporučení do budoucna.....	63
	Závěr.....	66
	Zdroje	68
	Publikace	68
	Seznam tabulek	75
	Seznam příloh:.....	76

Úvod

Téma mé diplomové práce jsem si zvolila ze dvou důvodů. Zaprvé, o zámku Lobkovice, který se leží nedaleko mého místa bydliště, jsem se chtěla dozvědět více informací. Dalším motivem pro sepsání této práce byla představa nevyužitého potenciálu místa. Vzhledem k tomu, že zámek znám a vím, že má velký potenciál, přišlo mi líto, že v oblasti návštěvnosti a povědomí o zámku tento potenciál zatím nenaplnuje. Jako hlavní příčinu této situace vidím v nedostačující propagaci, kulturních akcí, speciálních nabídek a jiných projektů v činnosti zámku. Proto jsem se rozhodla ověřit si tuto hypotézu detailnějším zkoumáním zámku, zjistit další bariéry rozvoje a problémy, ale také předpoklady a silné stránky zámku. Odstranění těchto problémů a naopak využití příležitostí by pak, dle mého názoru, mělo vést ke zlepšení situace. Na to navazuje kapitola s vlastními návrhy využití zámku, kterou považuji za stěžejní kapitolu práce. Zámek Lobkovice je v současné době pro turisty téměř zapomenuté místo, i přesto, že je spjat s důležitou událostí z historie, s významným rodem Lobkowiczů a především osobností Františka Palackého. Zámek prochází procesem postupné obnovy, díky které je od r. 2013 z části zpřístupněn veřejnosti a tedy využíván v cestovním ruchu. O tuto obnovu se zasloužilo především o. s. Lobkovice. Bez působení občanského sdružení, které se snaží tuto památku uchovat a využívat k různým akcím, by možná zámek potkal stejný osud jako některé stavby, z nichž se v průběhu let staly ruiny.

Cílem této práce je především navrhnout vhodný projekt využití, který by zámku pomohl zvýšit nyní velmi slabou návštěvnost a povědomí o zámku v okolí a tím pádem napomoci k jeho budoucímu rozvoji a ukázat, že v případě zámku Lobkovice záchrana památkového objektu není zbytečná. Tento vlastní návrh je sestaven tak, aby byl pro zámek realizovatelný a to zejména pomocí aktivit občanského sdružení Lobkovice. Aby cíl mohl být naplněn, musí být nejprve provedena detailní analýza zámku Lobkovice. Kromě popisu základních faktů jako je historie, současný stav, propagace či návštěvnost, se práce detailněji zaměřuje na nabídku zámku v oblasti kulturních akcí, spolupráci zámku s o. s. Lobkovice a komerční využití. Návrhy jsou doplněny o možnosti dalšího rozvoje a využití zámku. Shrnutím celé práce jsou doporučení do nejbližší budoucnosti.

Naplnění cílů by mělo v ideálním případě vést ke zvýšení návštěvnosti a povědomí o zámku Lobkovice a jeho rozvoji do budoucna. Případné pozitivní efekty by mě velice potěšily a jsou také důvodem toho, proč jsem tuto práci chtěla napsat.

Práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. Teoretický základ je zaměřen na definice nejdůležitějších pojmů vázaných k cestovnímu ruchu, kulturnímu cestovnímu ruchu a památkové péči. V druhé části práce pak popisuje jednak Středočeský kraj a region Mělnicko, v němž se zámek nachází, z hlediska cestovního ruchu a vybavenosti infrastrukturou cestovního ruchu. Praktická část diplomové práce, kterou zároveň hodnotím jako nejpřínosnější, se věnuje samotnému zámku Lobkovice, jeho analýzy, vlastních návrhů a doporučeních do budoucna.

1 Teoretická východiska

Pro lepší pochopení významu cestovního ruchu a kulturního cestovního ruchu v České republice bude nejprve nutné vysvětlit některé základní pojmy z těchto oblastí. Vzhledem k tématu diplomové práce budou uvedeny také některé pojmy související s event tourismem.

1.1 Cestovní ruch¹

Historický vývoj definic cestovního ruchu se datuje především na počátek 20. století. Jak říká Kotíková (2013, s. 15) ve své publikaci, na začátku 20. století jsou snahy o vymezení pojmu cestovní ruch spojené s rozvojem vzdělávání v cestovním ruchu a se vznikem cestovního ruchu jako teoretické disciplíny i jako předmětu výzkumu.

Začátkem 20. století se odborníci pokoušeli odlišit cestovní ruch od pojmu cestování. Mezi ně patřili zejména E. Guyer-Freuler (1905), E. Piccard (1911), J. Guth (1917) a W. Morgenroth (1927). (Beránek a kol., 2013, s. 14). Ti se snažili definovat cestovní ruch jako nový společenský jev, ale opomíjeli především jeho ekonomickou stránku.

Mezníkem pro formování cestovního ruchu jako teoretické disciplíny je považovaná definice švýcarských vědců Waltera Hunzíkera a Kurta Krapfa z roku 1942. Ti definovali cestovní ruch jako souhrnné označení vztahů a jevů vznikajících na základě cesty a pobytu rezidentů, pokud se pohybem nesleduje usídlení a pokud s nimi není spojená žádná výdělečná činnost. (Palátková, Zichová, 2014, s. 11). S další definicí přichází Výkladový slovník CR, který definuje cestovní ruch velmi zešíroka, jako „komplexní společenský jev, zahrnující aktivity osob cestujících mimo jejich obvyklé prostředí nebo pobývajících v těchto místech ne déle než 1 rok za účelem zábavy, rekreace, vzdělávání, pracovně či jiným účelem, i aktivity subjektů poskytujících služby a produkty těmto cestujícím osobám, tedy i provozování zařízení se službami pro tyto cestující osoby včetně souhrnu aktivit osob, které tyto služby nabízejí a zajišťují, aktivit spojených s využíváním, rozvojem a ochranou zdrojů pro cestovní ruch, souhrn politických a veřejně správních aktivit a reakce místní komunity a ekosystémů na uvedené aktivity. Toto analytické pojetí se týká nejen jeho účastníků, ale také poskytovatelů služeb, v nichž je cestovní ruch realizován. (Pásková, Zelenka, 2012, s. 83)

O další definici cestovního ruchu se pokoušelo mnoho organizací i vědců, kteří své definice stavěli na procestované vzdálenosti, délce pobytu nebo účelu pobytu a obecně je

¹ V současné odborné literatuře se používá oficiální termín cestovní ruch a jeho mezinárodní ekvivalent turismus

z nich možné vyvodit hlavní motivy pro účast na cestovním ruchu. Účastníci cestují nebo přebývají mimo své trvalé bydliště, realizují cestovní ruch ve svém volném čase za účelem rekreace, rozvoje, poznávání nebo spojení mezi lidmi. Bylo a stále je obtížné přijít se smysluplnou definicí a to z důvodu, že cestovní ruch zasahuje do mnoha oborů a celé řady ekonomických i mimoekonomických oblastí společnosti, představuje souhrn mnoha aktivit, služeb a odvětví. Nesmíme také opomínat na ekonomickou stránku cestovního ruchu. Je součástí ekonomiky států, kdy se mimo jiné podílí na zaměstnanosti a přináší příjem do státního rozpočtu. Jak uvádí Beránek (2013), na cestovní ruch je možné nahlížet také jako na samostatný druh ekonomické činnosti, je to složitý pojem, složitý sociálně-ekonomický fenomén, mnohostranný a průřezový.

V devadesátých letech se mezinárodní organizace snažily o sjednocení definic z důvodu mezinárodního srovnání a statistického sledování cestovního ruchu. Na konferenci Světové organizace CR, která se konala v Ottawě v roce 1991, byla oficiálně přijata mezinárodně uznávaná definice. Zní takto: Cestovní ruch jako činnost osoby, cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí a to na dobu kratší než je stanovena², přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě. (Indrová, 2003, s. 12)

1.1.1 Funkce Cestovního ruchu

Cestovní ruch má mnoho funkcí. Zde jsou vyjmenovány hlavní z nich:

- ekonomická
- rekreačně-zdravotní
- kulturně-poznávací
- informační
- výchovná (Petrů, 1999)

1.1.2 Typologie cestovního ruchu

V poslední době se upouští od členění na druhy a formy cestovního ruchu, protože v praxi dochází k prolínání obou těchto hledisek. Proto se v odborné literatuře setkáváme více

² u mezinárodního cestovního ruchu tato doba činí 1 rok, u domácího cestovního ruchu 6 měsíců.

s pojmem typologie nebo klasifikace cestovního ruchu³ jako vyjádření jeho jevové formy, která umožní blíže charakterizovat účastníka cestovního ruchu z hlediska jeho motivace účasti, charakterizovat způsob realizace cestovního ruchu i účinky, které cestovní ruch pro společnost i jednotlivce přináší. (Indrová, 2003, s. 17)

Cestovní ruch lze členit dle následujících kritérií:

- Místa realizace
- Vztah k platební bilanci státu
- Plátce nákladů
- Způsobu zabezpečení cesty a pohybu
- Věk účastníků
- Délka pobytu
- Převažující prostředí
- Převažující motivace (Palátková, Zichová, 2014, s. 19).

Indrová (2003, s. 18) ve své publikaci výše zmíněné členění cestovního ruchu rozšiřuje o:

- Počet účastníků
- Způsob financování

Pro účely této práce si blíže vymezíme jen typy cestovního ruchu dle převažující motivace účasti na cestovním ruchu. Podle toho kritéria požíváme členění cestovního ruchu na:

- Rekreační
- Kulturně – poznávací
- Náboženský (s náboženskou orientací)
- Se vzdělávacími motivy
- Se společenskými motivy (Indrová, 2003, s. 18-20)
- Zdravotně orientovaný
- Sportovně orientovaný
- Orientovaný na poznání přírodního prostředí
- S dobrodružnými motivy
- S profesními motivy:

³ Toto členění uvádí například Kotíková ve své publikaci Nové trendy v nabídce Cestovního ruchu.

- Obchodní cestovní ruch
- Kongresový cestovní ruch
- Cestovní ruch veletrhů a výstav
- Incentivní cestovní ruch

1.1.3 Význam cestovního ruchu

Cestovní ruch bývá v mnoha publikacích označován jako celosvětový průmysl, mocná ekonomická síla nebo multioborová ekonomická činnost. Všechna označení vycházejí ze skutečnosti, že cestovní ruch má vliv na ekonomické aspekty. „Je součástí spotřeby obyvatelstva, oblastí podnikatelských příležitostí, zvyšuje zaměstnanost, má dopad na národní hospodářství, v podobě multiplikačních efektů podmiňuje akceleraci rozvoje ekonomiky, protože působí na rozvoj různých odvětví národního hospodářství.“ (Beránek a kol., 2013, s. 21).

Mnoho destinací hledí na cestovní ruch jako na nový ekonomický zdroj, který nahradí upadající aktivity v průmyslu a výrobě. Cestovní ruch je také jedním ze způsobů, jak využít památku, začlenit ji do života společnosti a zpřístupnit ji veřejnosti.

Ekonomický projekt památky chápeme jako nejdůležitější podmínku, která jí dává vzniknout, udržuje ji napříč časem a případně ji revitalizuje v podmínkách, kdy projekt přestal existovat nebo se přežil. (Patočka, Heřmanová, 2008, s. 140). Proto by stát, region a obce měly najít vhodný projekt, který by toto umožnil a pomohl začlenit památku do života společnosti a prostřednictvím cestovního ruchu ji otevřel veřejnosti a ekonomizoval. To se ovšem v mnoha případech neděje a památky dál pustnou. Jak uvádí Patočka a Heřmanová (2008), z celkového počtu cca 44600 nemovitých kulturních památek je ekonomicky využito prostřednictvím cestovního ruchu pouze 0,6 % památek. V České republice je pouze 297 památek (NIPOS, 2013), jejichž ekonomické zapojení je spojeno s cestovním ruchem a kulturním využitím. I když se každým rokem toto číslo zvyšuje, od roku 2003 došlo k nárůstu o 17,5 %⁴ a památky nacházejí vhodný projekt, který jim poskytuje finanční prostředky pro údržbu a revitalizaci, stále je podíl památek zapojených do cestovního ruchu k celkovému počtu nemovitých památek mizivý a cestovní ruch u nás stále není hlavním řešením k zachování památkového dědictví. Týká se to zejména památek lokálního a regionálního významu, které svým počtem tvoří největší část hmotného kulturního dědictví. Velké množství těchto památek dosud svůj ekonomický projekt nenalezlo a stále jej „hledá“.

⁴ V roce 2003 – 245 památek

Je potřeba zaměřit se na konkrétní projekty, památky zpřístupnit veřejnosti a začlenit je do života obyvatel. „Cestovní ruch a pořádání kulturních akcí je v globálním měřítku nejperspektivnější cestou zpřístupnění kulturních památek.“ (Patočka, Heřmanová, 2008). S tím částečně souhlasí i Kesner (2005), ovšem pro něj představuje nejdůležitější roli kultura. Přímou uvádí, že Česká republika má řadu předpokladů pro to, aby zde kultura hrála významnou ekonomickou roli a byla jedním z katalyzátorů ekonomického a sociálního rozvoje. (Kesner, 2005, s. 31) Otevření památek veřejnosti přináší mnoho výhod, napomůže enkulturaci obyvatelstva⁵, získá finanční zdroje, ale přinese to i další výhody celé obci či regionu. Zapojení menších, dosud nevyužitých památek do regionálních a lokálních sítí v rámci cestovního ruchu by znamenalo výrazný rozvojový stimul pro obce a regiony a odlehčení některých dnes návštěvnicky přetížených památek. (Patočka, Heřmanová, 2008)

1.2 Kulturní cestovní ruch⁶

Kulturní cestovní ruch je jednou z forem cestovního ruchu. Jak už název napovídá, základem je cestování za kulturou ve smyslu kulturních památek, kulturních zařízení, kulturních akcí atd. Tato forma cestovního ruchu se těší stále větší oblibě. Stejně jako u cestovního ruchu, i zde najdeme více definic, které se snaží vystihnout podstatu kulturního cestovního ruchu. Existence mnoha definic kulturního cestovního ruchu je podmíněna především vývojem v chápání pojmu kultura a cestovní ruch. Především pojetí kultury prochází v posledním desetiletí značnými změnami a výsledkem procesu je formulace mnoha definic kulturního cestovního ruchu. V práci si uvedeme pouze některá z nich.

Ve Výkladovém slovníku cestovního ruchu je kulturní cestovní ruch definován jako „forma CR, jejíž účastníci jsou motivováni především možností poznávání kulturního dědictví a kultury dané země a jejich rezidentů. Cílem návštěvníků jsou kulturní atraktivity a kulturní akce, historické stavby, archeologické naleziště, historické artefakty. (Pásková, Zelenka, 2012, s. 293). Další definici nabízí ve své publikaci Hesková. (2011, s. 216), podle ní je kulturní cestovní ruch „jednou ze základních forem cestovního ruchu, která je spojena

⁵ Enkultura je neukončený celoživotní proces, v jehož rámci si každý jedinec coby člen určité společnosti osvojuje soustavu hodnot, sociálních norem a dalších kulturních prvků, vytvářených v rámci sociálních skupin a podskupin i větších seskupení, jakými mohou být např. národní společnost, komunita, lokální skupiny, rodina apod. (Arts Lexikon, 2012)

⁶ v některých publikacích se lze setkat se synonymem turismus kulturní

poznáváním historie, kulturního dědictví, kultury, tradic, zvyků a způsobu života rezidentů navštívené destinace.“ Může mít podobu návštěv muzeí, galerií, výstav, kulturně historických památek, archeologických lokalit, hudebních či filmových festivalů, společenských, folklorních a náboženských akcí. Vyžaduje ochotu návštěvníků dozvědět se něco nového, kombinuje prvky vzdělávání se zábavou a trávením volného času. Podílí se na zvyšování společenské, kulturní a odborné úrovně lidí. Často dochází k prolínání s jinými formami cestovního ruchu, zejm. lázeňským, rekreačním, zdravotním a kongresovým cestovním ruchem. (Hesková, 2011)

Kulturní turismus má dvě základní kategorie: **heritage turismus** (památkový turismus), zaměřený na kulturní a historické dědictví a **art turismus**, zaměřený na soudobé kulturní projevy. (Tittebalchová, 2011, s. 140)

1.2.1 Znaky kulturního turismu

I přes rozdílné definice je možné stanovit společné základní znaky:

- Zájem turistů o kulturu (s rozdílnou intenzitou a zaměřením)
- Návštěva kulturních zařízení (jak vysoké kultury, tak každodenního života)
- Účast na kulturních událostech (festivaly, kulturní eventy, tradiční akce atd.)
- Významná role odborně fundovaného zprostředkování informací (Tittebalchová, 2011, s. 140-141)

1.2.2 Role kultury v místním rozvoji

Kultura začíná být obecně vnímána jako jeden ze zdrojů ekonomického a sociálního rozvoje dané oblasti a společnosti, i když i dnes se stále setkáváme s pohledem na kulturu jako „břímě“. To je patrné i z výdajů ze státního rozpočtu na podporu kultury, ze kterého nejde ani 1 % z HDP jako je tomu u většiny vyspělých zemí. Z toho důvodu je kultura u nás podfinancována a mnozí ji chápou jako fiskální výdaj neproduktivního odvětví, i když je tomu přesně naopak. Základním předpokladem zvratu tohoto chápání je proměna rámce uvažování o kultuře a její vazbě na ekonomiku. Kesner (2005) uvádí několik možných příčin tohoto chápání. Jednak je to z důvodu neexistujících nebo nedostatečných informací o reálném ekonomickém přínosu kultury, dále negativní stereotypy české politiky odrážející se v neschopnosti politických elit řešit věcné problémy. Jako další příčinu vidí v tradici a historicky podmíněných stereotypech o kultuře a v setrvačném pojetí uvnitř kulturní scény.

(2005, s.35-37) Kulturní cestovní ruch může v regionu sehrát významnou roli a má pozitivní efekt na celý region. Níže si ukážeme, jaké přínosy a efekty má kultura a kulturní cestovní ruch na danou oblast.

Kultura se v podobě kulturního cestovního ruchu dnes již poměrně významně podílí na vytváření příjmů stáních či komunálních rozpočtů, na vytváření nových pracovních míst, na celkové zaměstnanosti a na vzniku pozitivních ekonomických externalit (dodávky služeb a zboží z oborů národního hospodářství, rozvoj malého a středního podnikání) i na vzniku řady dalších, často obtížně podchytitelných multiplikačních efektů (zviditelnění regionu pro investory, zvýšení kulturní vzdělanostní úrovně obyvatelstva, zvyšování kvality jejich života, zlepšování image místa, rozvoj kulturně – společenského života).“ (Heřmanová, 2009, s. 181) Důležitou roli má i v revitalizaci měst a místním rozvoji. (Kesner, 2005, s.47) Další přínosy vidím v posilování sociální soudržnosti komunit, snižování kriminální činnosti, podpora zájmu o místní prostředí, podpora nezávislosti, získávání tvůrčích talentů, posílení místní a regionální atraktivnosti a určitě by se našly i další přínosy. Kultura je důležitým nástrojem městské a regionální sociální politiky. Kulturní aktivity na místní úrovni mají významný sociální dopad, přispívají ke zlepšení komunikace a dialogu mezi různými etnickými a sociálními komunitami. (Tittebalchová, 2011, s. 142)

1.2.3 Kulturní památky

Kulturní památky tvoří významnou kulturní atraktivitu v rámci kulturního cestovního ruchu. V mnoha zemích na světě jsou kulturní památky státem chráněny a Česká republika není v tomto směru výjimkou.

Za kulturní památky mohou být podle zákona o státní památkové péči 20/1987 Sb., §2 Ministerstvem kultury ČR prohlášeny nemovité a movité věci, popřípadě jejich soubory:

- a) které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jako projevy tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro jejich hodnoty revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické,
- b) které mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem.

Nově od 1. 1. 2014 byly do zákona přidány další dva odstavce, které upřesňují předchozí část a nově za kulturní památku prohlašují stavbu nebo soubor staveb, V zákoně je přímo řečeno, že:

Za podmínek podle odstavce 1 písm. a) nebo b) lze za kulturní památku samostatně prohlásit stavbu, která není samostatnou věcí, nebo soubor staveb; i taková kulturní památka se považuje za nemovitou kulturní památku.

Za kulturní památku lze prohlásit soubor věcí nebo staveb, i když některé z nich nevykazují znaky kulturní památky podle odstavce 1.

Definice je ve Výkladovém slovníku ČR ještě rozšířena. „Nad rámec tohoto zákona lze považovat za kulturní památku také významné doklady duchovního života (Úmluva o zachování nemateriálního kulturního dědictví), zejména tradic, jako jsou např. lidová slovesnost, lidové svátky a písně.“ (Pásková, Zelenka, 2012, s. 295)

Odborná organizace státní památkové péče Národní památkový ústav (NPÚ) vede již od roku 1958 Ústřední seznam kulturních památek v ČR. Tento seznam je přístupný jak laikům, tak odborníkům na webových stránkách MonumNet. Důležitou součástí seznamu je databáze nejohroženějších kulturních památek ve smyslu zákona 20/1987 Sb. o státní památkové péči. Seznam nelze prozatím považovat za úplný, proto je průběžně doplňován a upřesňován územními odbornými pracovišti. Neslouží jako kritika vlastníků památek, kteří v mnoha případech za stav památky nemohou. I z toho důvodu zůstávají vlastníci památek v anonymitě. Ani neslouží jako nabídkový katalog. V případě zájmu o získání a záchranu některé z uvedených kulturních památek nebo jejich částí musí zájemce sám vyvinout iniciativu, vlastníka nalézt a kontaktovat. NPÚ takové vztahy nezprostředkovává. Hlavním cílem tohoto seznamu bylo získat přehled o nejohroženějších kulturních památkách a zabránit devastaci památkového fondu. Součástí databáze MonumNet je také seznam vydaných povolení k restaurování kulturních památek, Metainformační systém MiS nebo výběrová bibliografie památkové péče. (MonumNet, 2015)

1.3 Event tourism

V odborné literatuře téma není zatím dostatečně zpracované, i přesto, že tato forma cestovního ruchu nabývá vzhledem k rostoucímu zájmu o zážitky na stále větším významu. Event tourism pracuje s pojmem eventy⁷, proto si nejprve vysvětlíme tento pojem.

Obecně můžeme eventy charakterizovat jako jedinečné, dočasné, speciálně plánované, řízené a organizačně zabezpečené akce nebo události s dopadem na cestovní ruch. (Kotíková, 2013, s. 92). Jde o specifický produkt cestovního ruchu a složku nehmotného potenciálu spolu s kulturou, historií, tradice, zvyky nebo gastronomií. Eventy mají pozitivní dopad na návštěvnost destinace a její image v podobě zvýšení povědomí o destinaci, zprávami v médiích. V současnosti se event považuje za nejvýznamnější z komunikačních nástrojů v rámci event marketingu.

Každý event se vyznačuje těmito znaky:

- Je jedinečný a originální
- Je vymezený v určitém čase (má předem určenou dobu trvání)
- Je spojen s konkrétním místem, kde se koná
- Jedná se o uměle vytvořenou, dopředu naplánovanou událost

Výše jsou vymezeny hlavní znaky eventů. Mimo to, je možné eventy charakterizovat dalšími atributy jako jsou například:

- Místní přesah
- Činitel zvyšující poptávku, v důsledku čehož dochází k výraznému zvýšení návštěvnosti dané destinace
- Vyžaduje osobní přítomnost návštěvníků
- Je spojen se silným zážitkem
- Má pevný harmonogram, který obsahuje část přípravnou, realizační a vyhodnocovací
- Má předem stanovený rozpočet
- U větších eventů se na jejich pořádání i financování podílí zpravidla více subjektů (Kotíková, Schwartzhoffová, 2008, s.9)

⁷ v překladu do češtiny jako akce, události

1.3.1 Klasifikace eventů

Eventy můžeme klasifikovat z mnoha hledisek, jako je jejich organizace, obsah, délka trvání a další, ale hlavní členění eventů je pouze na dva typy. První se vyznačuje tím, že samotný event je cílem návštěvníků, hlavní motivací pro návštěvu. Druhý typ eventů naopak hlavní motivací pro návštěvu netvoří, ale pouze rozšiřuje nabídku v dané destinaci. Je navštěvován turisty, kteří se v dané destinaci již nacházejí a návštěvou eventu si svůj program zpestřují. Eventy se člení dle mnoha kritérií. Pro potřeby mé práce uvedu a detailněji charakterizuji jen některá z nich.

Členění dle obsahového zaměření

- **Kulturní** – Jsou spojené s kulturou, řadíme sem např. festivaly, venkovní představení, koncertní a divadelní představení, muzikály, eventy v muzeích, hradech, zámcích, výstavy atd.
- Sportovní
- **Eventy zaměřené na místní zvyky, tradice, historii, mýty a legendy** – Do této skupiny řadíme například folklórní akce, masopustní průvody, velikonoční pomlázka, stavě, historické akce a představení, gastronomické akce – dožínky, místní košty, zabijačky, masopustní hody atd.
- **Společenské a zábavní eventy** - Sem patří například zábavné akce pro rodiny s dětmi, dětské dny, soutěže atd.
- Náboženské
- Přírodní
- Specifické eventy v cestovním ruchu (Kotíková, 2013, s. 94 -105)

Podle Šindlera (2003) se eventy dle obsahu dělí na pracovní, informativní, zábavně orientované, kulturní a sportovní.

Členění podle cílových skupin

- **Otevřené** – Eventy přístupné pro všechny.
- **Uzavřené** – Eventy přístupné jen pro omezený okruh předem známých návštěvníků. (Kotíková, 2013, s. 94-95)

Členění podle místa

- **Indoor** – Eventy konající se uvnitř určitého objektu
- **Outdoor** (open air) – Eventy, které se pořádají venku. Rizikovým faktorem se stává počasí. (Kotíková, 2013, s.95)

Další členění

Eventy se dále mohou členit podle pořadatelského subjektu, velikosti (počtu účastníků), významu nebo době trvání. Pro naše potřeby ovšem toto dělení stačí. Šindler (2003, s. 66) ve své publikaci uvádí ještě dělení podle využívající příležitosti na eventy produktové, imageové, know how eventy.

1.3.2 Definice event tourismu

Nyní se dostáváme k samotnému pojmu event tourism, nebo-li v překladu do češtiny akční cestovní ruch. Event tourism můžeme definovat jako systematické plánování a rozvoj faktorů budujících image atraktivit a destinací. Tržní segment zahrnuje účastníky cestovního ruchu, kteří cestují, aby navštívili určitou událost, nebo kteří mohou být motivováni k návštěvě určité události mimo domov. (Getz, 1997).

Podobně definuje event tourism výkladový slovník CR, kde se ale tato forma cestovního ruchu nachází pod pojmem akční cestovní ruch. „Je to forma cestovního ruchu, jejíž účastníci jsou motivováni velkou událostí. Jde o masovou formu cestovního ruchu, a proto mívá výrazné dočasné dopady na životní prostředí a kvalitu života rezidentů.“ (Pásková, Zelenka, 2012, s. 27). Event tourism většinou nenajdeme v čisté podobě, ale prolíná se s kulturním, sportovním nebo zážitkovým cestovním ruchem.

2 Analýza Středočeského kraje a Mělnicka z hlediska CR

2.1 Všeobecné informace o regionu

Středočeský kraj se svou rozlohou 11 015 km² (Středočeský kraj, 2015) řadí mezi největší kraje ČR. Nachází se uprostřed Čech a vzhledem k této poloze sousedí téměř se všemi českými kraji a zcela obklopuje hlavní město Prahu. Právě vazba na Prahu a jedna

z nejhustších dopravních sítí jsou pro kraj velkou výhodou. Nejen, že je kraj pro Prahu významným zdrojem pracovních sil a zásobárna potravin, ale z hlediska cestovního ruchu kraj poskytuje Praze svůj rekreační a přírodní potenciál.

Touto výhodou se může pyšnit i jedna z významných turistických oblastí Středočeského kraje a to Mělnicko, které hraničí s hlavním městem Prahou a zároveň s ním žije ve vzájemných vazbách. Označení Mělnicko může být trochu zavádějící, protože se neshoduje s názvem žádného turistického regionu či oblasti. Podle agentury Czechtourism, která rozdělila území České republiky na turistické regiony a územně menší turistické oblasti, se oblast Mělnicko nachází v turistickém regionu Střední Čechy a turistické oblasti Střední Čechy- severovýchod – Polabí. (Czechtourism, 1999).

Pro účely této práce je oblastí Mělnicko nazýván pás území Středočeského kraje rozprostírající se na březích Labe ve středním Polabí s přirozeným historickým centrem oblasti, Mělníkem, kde se do Labe vlévá druhá největší česká řeka, Vltava. Oblast se vyznačuje rovinnou krajinou s mírným zvlněním, ležící v úrodné oblasti kole řeky Labe a mírným klimu. Právě tyto předpoklady vytvořily vhodné podmínky pro rozvoj zemědělství. Proto se již od pravěku jednalo o poměrně hustě osídlené území. (Výletník.cz, 2015) I když se situace v posledních letech výrazně zlepšila, stále se tato oblast řadí z hlediska kvality životního prostředí mezi nejvíce postižené oblasti. Hlavní příčinou je chemický průmysl a výroba energie. (ČSÚ, 2014) I přesto má ale tato oblast velký turistický potenciál. Lze zde najít celou řadu turisticky zajímavých míst i významných kulturních památek.

2.2 Atraktivita cestovního ruchu v regionu

V oblasti Mělnicka se nenachází žádná památka zapsaná na Seznamu světového dědictví UNESCO a pouze jedna národní kulturní památka – zámek Veltrusy. Nicméně velké zastoupení kulturních památek (jen v městě Mělník lze najít 59 kulturních památek) řadí Mělnicko mezi navštěvované oblasti. Cestovní ruch je zde soustředěn spíše na kulturně-poznávací aktivity a přírodní atraktivitu. Nejvíce jsou navštěvovány především zámky a samotné město Mělník, kde se nachází celá řada památek. V rámci kulturně poznávacího cestovního ruchu jsou nejvýznamnějšími následující lokality:

Zámek Liblice

Zámek Liblice byl navržen v roce 1699 italským architektem jménem Giovanni Battista Alliprandiho a dodnes patří mezi nejvýznamnější památky vrcholného baroka s nádherným interiérem i exteriérem. K zámku patří francouzská zahrada, anglický park a rozlehlá obora. Dnes je zámek pod správou Akademie věd ČR. V roce 2007 prošel zámek rozsáhlou rekonstrukcí, díky které se proměnil v moderní konferenční a kulturně vzdělávací centrum s relaxačním wellness centrem. (Liblice, 2015)

Zámek Lobkovice

Zámek byl postaven již ve 14. století a do dnešní doby prošel mnoha přestavbami. Je spojován s osobností František Palacký, který na zámku často pobýval. Více informací o zámku Lobkovice v kapitole 4, která pojednává o analýze zámku

Zámek Obříství

Dvoupatrový zámek podkovitého tvaru vznikl přestavbami z tvrze pocházející z roku 1290. Zámek dříve sloužil jako škola pro místní obyvatele a poté byl v rámci restituce navrácen původnímu majiteli, který ho veřejnosti nezpřístupnil. Pod zámkem, u řeky Labe, se nachází park.(Obříství, 2015)

Zámek Veltrusy

Tento barokní zámek pocházející ze 17. století je jedinou národní kulturní památkou Mělnicka ve správě Národního památkového ústavu. Zámek je znám i díky největšímu přírodně krajinářskému parku v ČR se 4 pavilony, spousty soch a několika desítky vzácných dřevin. (Veltrusy, 2015)

Zámek Nelahozeves

Renesanční zámek byl vystaven v 16. století na žádost bavorského šlechtice jako šlechtické sídlo. Leží ve stejnojmenné obci nedaleko od hlavního města Prahy. V roce 1632 se zámek dostal do rukou rodu Lobkowiczů, kteří ho vlastní až dodnes. Kromě toho je zámek spjat s hudebním skladatelem Antonínem Dvořákem, jehož rodný dům můžeme najít pod zámkem a dnes se v něm nachází muzeum věnované jeho životu a dílu. (Zámek Nelahozeves, 2015)

Mělnické atraktivita

Mezi nejnavštěvovanější památky patří dominanty města stojící nad soutokem řek Labe a Vltavy. **Zámek Mělník a Chrám sv. Petra a Pavla** s kostnicí a vyhlídkovou věží. Renesanční zámek je zpřístupněn veřejnosti pouze z části. Návštěvníci mohou navštívit galerii s exempláři dobového nábytku a sbírkou obrazů známých mistrů. Další části si ponechali pro své účely majitelé zámku, Lobkowiczové. Hned vedle zámku se nachází gotický chrám sv. Petra a Pavla. Součástí chrámu je i jedna z nejzajímavějších kostnic v Čechách s kostmi a lebkami, které jsou srovnány do obrazů kotvy, kříže a srdce – symbolů víry, naděje a lásky. Na západní straně chrámu se tyčí do výšky věž, ze které je návštěvníkům nabídnut pohled na téměř celé Mělnicko.

Regionální muzeum Mělník

Regionální muzeum Mělník se nachází v centru města přímo na náměstí Míru v budově bývalého kapucínského kláštera. Za návštěvu stojí už jen samotný interiér muzea s původními secesními nástěnnými malbami a gotickými sklepy. Muzeum se snaží návštěvníkům přiblížit život v regionu jak v minulosti, tak v současnosti. Specializuje se na historii výroby dětských kočárků v České republice a historii vinařství v Čechách. (Muzeum Mělník, 2015)

Mezi další významně památky města patří Mělnické podzemí, neboli chodbový systém, vybudovaný pravděpodobně na konci 13. století souběžně s výstavbou města, městská radnice nebo jediná dochovaná brána z bývalého městského opevnění Pražská brána. Dnes je v ní umístěna galerie a kavárna.

2.2.1 Přírodní atraktivita

Soutok Labe a Vltavy

Návštěvníci Mělníka mohou přímo pod zámek obdivovat místo, kde se nejdelší česká řeka Vltava vlévá do druhé nejdelší české řeky, Labe. Soutok Labe s Vltavou tvoří díky své poloze bohaté přírodní naleziště. V oblasti je řada mrtvých ramen a tůní. Lesnické cesty vedou přes brody, celé území je podmáčené, bahnité a špatně průchodné. (Toulky po Čechách, 2015)

Přírodní rezervace slatinná louka

Tato přírodní rezervace, která byla vyhlášena v roce 1986, se rozkládá v parku u zámku Liblice na ploše 2,3 ha. Jde o oblast s celou řadou vzácných rostlin jako je například kostival český, ocún jesenní, žluťocha lesklá nebo vstavač bahenní, nejvzácnější rostlina v rezervaci. (Botany, 2015)

Černínovsko

Přírodní rezervace Černínovsko byla vyhlášena v roce 1950 a nachází se na území obce Libiš obklopující slepé rameno Labe s lužním lesem. To je také jeden z důvodů ochrany, zachování ekosystému labského ramene a lužního lesa. Celková rozloha rezervace činí 31,13 ha. Mezi významné zástupce vodních a bažinných rostlin v oblasti patří ostřice pašáchor, česnek medvědí, nadmutice bobulnatá, ostřice pobřežní, stulík žlutý a voňanka žabí. Z ptactva a zvířectva lze pozorovat například cvrčilku říční, ledňáčka říčního, rákosníka zpěvného, sedmihláska hajního či slavíka obecného. (Libiš, 2015)

Kopeč

Jedna z nejstarších přírodních rezervací byla vyhlášena v roce 1946. Nachází se u obce Úžice. Rezervaci tvoří dva pahorky sopečného původu. Důvodem ochrany jsou stepní porosty a nejzajímavější rostlina oblasti, lipnice bádenská. Významný je i výskyt bezobratlých. (Botany, 2015)

Úpor

Kolem již zmiňovanému soutoku Labe s Vltavou se rozprostírá na rozloze 225,42 ha přírodní rezervace Úpor. Byla vyhlášena roku 1957 a důvodem ochrany jsou ojedinělé porosty polabských lužních lesů se sněženkou podsněžníkem. (Chráněné území, 2013)

Polabská černava

Tato Národní přírodní rezervace, vyhlášena v roce 1946, je unikátní lokalitou vápnitých slatin neboli černav, jejichž zachování je zde i předmětem ochrany. Kromě toho se zde nachází rozsáhlé slatiny, mokřadní louky a lesy. Území černav (slatin) je natolik vzácné, že bylo zahrnuto do evropské sítě chráněných lokalit - NATURA 2000, konkrétně do Evropsky významné lokality Kokořínsko. (Ochrana přírody a krajiny v České republice, 2014)

S turistickou oblastí Mělnicko na severu hraničí CHKO Kokořínsko. Zde se nachází velké množství přírodních atraktivit, z nichž mohu jmenovat například pískovcové reliéfy Čertovy hlavy, mokřady Liběchovky nebo Kokořínský důl.

2.2.2 Technické památky

V turistické oblasti Mělnicko se nachází pouze jedna technická památka, která je představena níže.

Laterální kanál Hořín

V souvislosti s regulačními pracemi na Labi v 19. století a otevřením mělnického lodního překladiště v r. 1897 byl vybudován laterální kanál Mělník – Vraňany (1902 – 1905), který zkrátil lodní cestu po Vltavě. Plavební komory jsou unikátním stavebním dílem a zařazeny mezi technickou památkou. (Kudy z nudy, 2015)

2.3 Infrastruktura cestovního ruchu v regionu

Pro turistickou oblast Mělnicko neexistují souhrnná data o infrastruktuře cestovního ruchu, proto jsou veškeré údaje vztaženy na turistický region Střední Čechy, který je územně totožný se Středočeským krajem. Výjimku tvoří statistiky kapacit a návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení pro turistickou oblast Střední Čechy – Severovýchod - Polabí, jehož součástí je Mělnicko.

Co se týče ubytovacích zařízení, k 20. 11. 2014 se na území Středních Čech nacházelo celkem 743 hromadných ubytovacích zařízení. (Viz tabulka 2). Z toho celkem 177 hromadných ubytovacích zařízení bylo lokalizováno v turistické oblasti Střední Čechy - severovýchod - Polabí (tabulka 1). Vývoj ubytovacích zařízení v této turistické oblasti se oproti předchozímu roku nijak zásadně nezměnil, jak ukazuje tabulka č. 1. Z ní vyplývá, že došlo především ke zvýšení počtu penzionů a hotelů třídy economy a standard.

Tabulka č. 1: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie v turistické oblasti Střední Čechy - severovýchod - Polabí

rok	Hromadná ubytovací zařízení celkem	Z toho									
		Hotel **** *	Hotel, motel, botel ****	Hotel, motel, botel ***	Hotel, motel, botel **	Hotel, motel, botel *	Hotel garni	Penzion	Kemp	Chatová osada	Turistická ubytovna
2012	171	1	8	33	2	3	2	64	13	4	7
2013	177	1	8	34	3	3	2	66	12	4	8

Zdroj: (ČSÚ, 2014), upraveno

Tabulka č. 2: Kapacita hromadných ubytovacích zařízení v turistickém regionu Střední Čechy

Rok	Střední Čechy			
	počet zařízení	počet pokojů	počet lůžek	počet míst pro stany a karavany
2012	750	13 980	37 151	5 923
2013	743	13 877	37 017	5 500

Zdroj: (ČSÚ, 2014), upraveno

Koncentrace ubytovacích zařízení v turistické oblasti je v porovnání s krajskou úrovní podprůměrná. V turistické oblasti Střední Čechy – západ se nachází celkem 262 ubytovacích zařízení a ve Středních Čechách – jihovýchod je jejich koncentrace téměř dvojnásobná oproti turistické oblasti Střední Čechy – severovýchod – Polabí s celkovým počtem 315 ubytovacích zařízení. Oblast Mělnicko obecně nedisponuje velkým počtem ubytovacích zařízení a většina z nich se koncentruje do měst, především Mělníka, kde lze najít rozmanitou nabídku ubytovacích zařízení.

Jak je možné vidět v tabulce č. 2, celkový počet lůžek v turistickém regionu Střední Čechy je 37 017, z toho v turistické oblasti Střední Čechy - severovýchod - Polabí bylo k 31. 12. 2013 evidováno celkem 8842 lůžek. (ČSÚ, 2013). To jen koresponduje s předchozím tvrzením, že turistická oblast Střední Čechy - severovýchod - Polabí nedisponuje vysokým počtem ubytovacích kapacit.

Co se týče stravovacích služeb, existují pouze souhrnná data za Středočeský kraj – zde bylo k 31. 12. 2013 evidováno 14 024 podniků spadajících do kategorie „stravování a pohostinství“. (ČSÚ, 2013)

Pro turistickou oblast Střední Čechy - severovýchod - Polabí neexistují žádná souhrnná evidence stravovacích zařízení. Lze však konstatovat, že síť těchto podniků je na rozdíl od ubytovacích kapacit v oblasti poměrně hustá. Většina stravovacích zařízení se nachází ve větších městech jako je Mělník, Neratovice, Byšice nebo Kostelec nad Labem. Celkem 2 stravovací zařízení v oblasti Mělnicko jsou zapojeny do projektu Czech Specials, který propaguje národní a regionální gastronomii České republiky. Jde o tyto podniky:

- Restaurace sv. Václava v Mělníku
- Restaurace na zámku Liblice (Czechspecials, 2014)

Ve Středočeském kraji je návštěvníkům k dispozici 18 turistických informačních center, které jsou členy v rámci Asociace turistických a informačních center České republiky (ATIC). Jedná se o oficiálně certifikovaná centra. Z tohoto počtu se v turistické oblasti Mělnicko nachází pouze jedno turistické a informační centrum a to:

- Turistické informační centrum Mělník (Asociace turistických informačních center České republiky, 2015)

2.4 Statistiky cestovního ruchu v regionu

Počet návštěvníků v turistické oblasti Střední Čechy - Severovýchod- Polabí je základním statistickým údajem měřeným dle metodiky Českého statistického úřadu. Vývoj počtu příjezdů stejně jako počet přenocování ukazuje tabulka č. 3, která zahrnuje všechny hosty, kteří v daném roce navštívili turistickou oblast Střední Čechy – Severovýchod – Polabí a strávili zde alespoň jednu noc v hromadném ubytovacím zařízení. Z tabulky č. 3 je možné vidět, že počet návštěvníků ve sledovaném období výrazně narůstal a v roce 2013 dosáhl více než 185 000 příjezdů. Tuto narůstající tendenci kopíruje až do roku 2012 i počet přenocování, v roce 2013 ale došlo k mírnému poklesu. Z tabulky je také možné vyčíst návštěvnost turistické oblasti zahraničními turisty, která každým rokem narůstá, v roce 2013 tuto oblast navštívilo 40 961 zahraničních turistů, což je o více než 5000 turistů více než předchozí rok.

Tabulka č. 3: Návštěvnost HUZ v turistické oblasti Střední Čechy- Severovýchod-Polabí

Rok	Počet příjezdů	Z toho rezidenti	Počet přenocování	Z toho rezidenti
2010	134 355	112 895	534 443	465 729
2011	159 222	133 605	573 281	488 707
2012	183 196	147 846	610 452	499 006
2013	185 493	144 532	597 784	465 563

Zdroj: (ČSÚ, 2000-2013), upraveno

Při porovnání těchto údajů s krajskými čísly (viz tabulka č. 4) je evidentní, že jsou mírně podprůměrné. Tato oblast není pro návštěvníky tolik atraktivní jako například Střední Čechy – západ nebo Střední Čechy –jihovýchod, kde se nacházejí památky jako je Karlštejn, Křivoklát a další. Turistickou oblast Střední Čechy – Severovýchod – Polabí v průměru navštíví každoročně pouze přibližně 20-30% všech návštěvníků kraje. Je však třeba uvést, že ačkoli si turistická oblast v krajském měřítku nevede dobře, samotný Středočeský kraj patří mezi

nejnavštěvovanější kraje České republiky a dlouhodobě stojí v popředí ve většině sledovaných statistik.

Tabulka č. 4: Návštěvnost v hromadných ubytovacích zařízeních v turistickém regionu Střední Čechy

	Střední Čechy			
rok	Počet příjezdů	Z toho rezidenti	Počet přenocování	Z toho rezidenti
2011	853 204	649 689	2 114 840	1 627 638
2012	820 141	616 035	2 066 099	1 567 389
2013	807 738	619 633	1 992 698	1 537 558

Zdroj: (ČSÚ, 2011-2013), upraveno

Co se týče složení návštěvnosti zahraničními turisty, existují údaje pouze za kraj jako celek. Více než tři čtvrtiny (76,7 %) hostů Středočeského kraje tvoří rezidenti neboli občané České republiky, zbývající čtvrtinu zaujímají zahraniční návštěvníci. Mezi nimi významně převažují Němci, kteří představují více než polovinu všech zahraničních návštěvníků. Zvýšený počet turistů dále přijíždí ze Slovenska, Polska a Rakouska. (ČSÚ, 2013)

3 Památková péče

3.1 Pojem památková péče

Památková péče je pro společnost velmi důležitá. To dokazuje i odkaz na ochranu památek a kulturního dědictví v Ústavě ČR a Listině základních práv a svobod. V Preambuli Ústavy se uvádí, že občané České republiky jsou odhodláni společně střežit a rozvíjet zděděné přírodní, kulturní, hmotné a duchovní bohatství. V Listině základních práv a svobod, která je součástí ústavy, je v článku 34 zase dáno, že právo přístupu ke kulturnímu bohatství je zaručeno za podmínek stanovených zákonem a článek 35 zase stanovuje, že při výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem.

Výkladový slovník Cestovního ruchu definuje památkovou péči jako úhrn činností a opatření zaměřených k zajištění památek, jejich ochraně a cílevědomé péči o kulturní památky. (Pásková, Zelenka, 2012, s. 404). Podle Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví se pak jedná o snahu o zachování veškerého světového dědictví, tj. kulturních i přírodních památek. (OSN, 2005)

Nejdůležitější úlohou památkové péče je směřovat k tomu, aby památky zůstaly zachovány. Péči o kulturní památky bychom neměli chápat jenom jako povinnost, ale především jako morální zodpovědnost zachovat a chránit památky pro budoucí generace „Úkolem památkové péče je tedy zabránit ztrátám a ničení památek, které byly vytvořeny s cílem zachovat ve vědomí dalších generací stále živé a přítomné jednotlivé skutky či osudy nebo komplexy několika takových událostí.“ (RIEGL, 2003, s. 9)

Stát má v péči o kulturní památky, jejich zachování, zpřístupňování a vhodné využívání na rozvoji kultury, umění, vědy a vzdělávání, formování tradic a vlastenectví, na estetické výchově pracujících a přispívání k dalšímu rozvoji společnosti zásadní roli. Vytváří všestranné podmínky pro další prohlubování politicko-organizační a kulturně výchovné funkce kulturních památek. (Zákon o státní památkové péči, 1987 §1)

Důvodů, proč chránit nejen kulturní památky, ale celý památkový fond, je hned několik. Kulturní památky zpřístupněné veřejnosti jsou v České republice jedním z nejvýznamnějších cílů domácího a zejména zahraničního cestovního ruchu, který přináší potřebné finanční prostředky do české ekonomiky. Dalším důvodem je jejich nepopiratelný význam na rozvoji regionů. „Nejdůležitějším důvodem zachování a ochrany památkového fondu je však nesporně jeho skryté, avšak všudypřítomné působení na člověka, na jeho nálady, emoce i intelekt.“ (Příručka vlastníka kulturní památky, 2014)

3.2 Zákon o státní památkové péči

V České republice upravuje formu státní památkové péče zákon o státní památkové péči (zákon č. 20/1987 Sb.), který byl přijat s účinností od 1. 1. 1988 a od té doby prošel několika novelami. Tento zákon vymezuje všechna pravidla týkající se kulturních památek. Kromě definice kulturní památky určuje, kdy kulturní památky prohlašuje Ministerstvo kultury, jejich zápis do Ústředního seznamu kulturních památek, zřízení památkové inspekce a dalších orgánů a organizací státní památkové péče, jejich pravomoci a povinnosti, povinnosti vlastníků kulturních památek a správních úřadů a stanovuje výši sankcí za porušení tohoto zákona.

3.3 Organizační uspořádání státní památkové péče

Ústředním orgánem státní správy v památkové péči je Ministerstvo kultury, které zřizuje další organizace památkové péče. Národní památkový ústav je jednou z nich, zřízen jako státní příspěvková organizace, řídí památkovou péči na celostátní úrovni se 14 územními odbornými pracovišti, které plní úkoly na regionální úrovni. Památková inspekce, specializovaný kontrolní orgán Ministerstva kultury v oboru státní památkové péče je další organizací, zřízenou Ministerstvem kultury. Jejím hlavním posláním je vykonávat ústřední dozor nad dodržováním zákona a předpisů vydaných k jeho provedení. (Zákon o státní památkové péči, 1987). O řízení výkonu státní památkové péče v krajích se starají krajské úřady. Ty dbají na dodržování zákona o státní památkové péči v rozsahu jejich působnosti. Mezi jejich další pravomoci v oblasti památkové péče patří například dozor při obnově národních kulturních památek nebo vydání stanovisek k územně plánovací dokumentaci pro území, kde se nachází památková zóna či národní kulturní památka.

Podle zákona o státní památkové péči (1987) jsou na nejnižším stupni v organizačním uspořádání státní památkové péče obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Organizují státní památkovou péči ve stanoveném správním obvodu v souladu s koncepcí rozvoje státní památkové péče v České republice, starají se o kulturní památky v místě a kontrolují plnění povinností vlastníků kulturních památek podle zákona o státní památkové péči.

3.4 Vlastníci památek – práva a povinnosti

Ochrana kulturních památek je spojena s jistým omezením práv vlastníka kulturní památky. Práva a povinnosti vlastníků kulturních památek, ale i vlastníků nemovitostí, které nejsou kulturními památkami, ale nalézají se v památkově chráněném území, jsou stanoveny v již několikrát zmiňovaném zákoně o státní památkové péči 20/1987 Sb. Jejich hlavním smyslem je ochrana kulturní památky včetně její hodnoty a odstranění nebo alespoň zmírnění vlivů, které by ji mohly poškozovat. Povinnosti nese vlastník na své náklady.

Mezi základní povinnosti vlastníka kulturní památky patří podle zákona o státní památkové péči (1987) § 9, 12 a 14 na vlastní náklad pečovat o její zachování, udržovat ji v dobrém stavu a chránit ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením a užívat ji způsobem, který odpovídá jejímu kulturnímu významu, památkové hodnotě a technickému stavu. Dále má vlastník kulturní památky oznamovací povinnost. To znamená, že každé ohrožení nebo poškození kulturní památky musí bez zbytečného odkladu oznámit obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, jde-li o národní kulturní památku krajskému

úřadu, a vyžádat si jeho rozhodnutí o způsobu odstranění závady. Jde-li o nemovitou kulturní památku, která je stavbou, vyrozumí též stavební úřad. Oznámit musí také každou zamýšlenou změnu jejího užívání a jde-li o nemovitou kulturní památku, i její zamýšlené vyklizení. Pokud vlastník zamýšlí obnovu kulturní památky, kterou se rozumí údržba, oprava, rekonstrukce, restaurování nebo jiná úprava kulturní památky nebo jejího prostředí, je povinen si předem vyžádat závazné stanovisko obecního úřadu obce s rozšířenou působností. (Zákon o státní památkové péči, 1987) Další povinnosti vlastníků památek viz příloha č. 1.

Vlastníci kulturních památek by si měli sami uvědomovat, jak velkou hrají roli v ochraně kulturních památek a uchování jejich hodnot. S touto odpovědností se pojí mnoho povinností, jak je uvedeno výše, které mnoho vlastníků vidí pouze jako zátěž. Stát se je snaží alespoň částečně kompenzovat v podobě přímé i nepřímé finanční podpory z veřejných rozpočtů, aby vlastník kulturní památky nenesl veškeré náklady spojené se zachováním kulturní památky sám. Mezi ně patří zejména právo na bezplatnou odbornou pomoc, osvobození od daní nebo příspěvky vlastníkům kulturních památek, které budou podrobněji představeny níže a další.

3.4.1 Příspěvky vlastníkům kulturních památek

Vlastník kulturní památky má právo podle zákona o státní památkové péči (1987) §16 na příspěvek na zachování a obnovu kulturní památky. Tento příspěvek poskytuje ze svých rozpočtů obec nebo kraj „jde-li o zvlášť odůvodněný případ⁸, příspěvek na zvýšené náklady spojené se zachováním nebo obnovou kulturní památky za účelem jejího účinnějšího společenského uplatnění nebo nemůže-li vlastník kulturní památky uhradit z vlastních prostředků náklady spojené se zachováním nebo obnovou kulturní památky.“(Zákon o státní památkové péči, 1987, §16) V praxi to znamená, že pokud vlastník kulturní památky není schopen uchovat a obnovit památku na své náklady, místní obec s rozšířenou působností nebo kraj se mu snaží tyto náklady alespoň částečně pokrýt a tím uchovat kulturní dědictví pro budoucí generace.

Prvotním krokem pro získání příspěvku je podání písemné žádosti vlastníka kulturní památky s odůvodněním a potřebnými přílohami, v řádném termínu a podle podmínek orgánu konkrétní obce či kraje, ve kterém se daná památka nachází, protože je na každé obci či kraji,

⁸ Za zvlášť odůvodněný případ se považuje například špatný technický stav kulturní památky nezaviněný jejím vlastníkem nebo pohledově významná poloha kulturní památky (§12 vyhlášky č. 66/1988 Sb.)

jak si stanoví proces poskytování příspěvků, náležitosti podání, přílohy apod. „Příspěvek může být poskytnut na základě smlouvy, případně na základě správního rozhodnutí.“ (Příručka vlastníka kulturní památky, 2014)

Příspěvek může být poskytnut i ze státního rozpočtu Ministerstva kultury ČR. Zákon opět stanovuje případy, kdy je to možné. Na příspěvek ze zákona mají vlastníci kulturní památky právo pouze v případě mimořádného společenského zájmu na zachování kulturní památky. „Například jde-li o kulturní památku na území České republiky svého druhu ojedinělou, je-li kulturní památka v havarijním stavu nezaviněném jejím vlastníkem nebo je-li kulturní památka zařazena do některého ze specializovaných příspěvkových programů Ministerstva kultury“ (Příručka vlastníka kulturní památky, 2014)

3.4.2 Specializované programy na obnovu kulturních památek Ministerstva kultury

Aktuálně je možné přihlásit se do jednoho z těchto programů týkajících se památek, kdy jsou přednostně představeny ty, které bylo možné využít na opravy a projekty spojené se zámkem Lobkovice:

- Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností
Program byl zřízen, aby podporoval obnovu nemovitých kulturních památek, které se nacházejí mimo památkové rezervace a zóny, nejsou národními kulturními památkami, nebo které nejsou ve vlastnictví České republiky.
- Havarijní program
Jak název napovídá, tento program slouží k zajištění nejnaléhavějších oprav nemovitých kulturních památek, zejména na odstranění havarijního stavu střech a nosných konstrukcí staveb kulturních památek.
- Program restaurování movitých kulturních památek
Jeho hlavním cílem je obnova (restaurování) movitých kulturních památek, které jsou významnými díly výtvarného umění nebo uměleckořemeslných prací umístěných v budovách zpřístupněných veřejnosti pro kulturní, výchovně vzdělávací nebo náboženské účely (například obrazy a sochy v kostelech).

- Program záchrany architektonického dědictví

Tento program přispívá k podpoře obnovy kulturních památek, které patří mezi nejceněnější součásti architektonického dědictví, jako jsou hrady, zámky, kláštery, historické zahrady, kostely atd. Musí směřovat k záchraně kulturní památky nebo k záchraně těch jejích částí, které tvoří podstatu kulturní památky

- Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny

Program podporuje obnovu kulturních památek, především památek lidové architektury jako jsou památky lidové architektury, zemědělské usedlosti, chalupy, kapličky a božích muka. Památky se musí nacházet, jak už název programu napovídá, ve vesnických památkových rezervacích nebo zónách a v krajinných památkových zónách.

- Program Kulturní aktivity v památkové péči

Program poskytuje finanční prostředky na veřejně prospěšné projekty, které předkládají spolky, popř. další subjekty, jejichž činnost napomáhá k ochraně nemovitého i movitého památkového fondu v ČR. (Ministerstvo Kultury ČR, 2013)

Ministerstvo kultury nabízí i další programy na obnovu kulturních památek, těmi jsou:

- Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón

Finanční příspěvky z programu jsou poskytovány na obnovu kulturních památek, které se nacházejí v městských památkových rezervacích a zónách. Jedinou podmínkou je, aby město mělo zpracovaný vlastní program regenerace a finančně se podílel na obnově kulturní památky.

- Program podpory záchranných archeologických výzkumů

Byl založen společným opatřením ministerstev kultury a financí jako jeden z nástrojů plnění mezinárodních závazků České republiky podle Úmluvy o ochraně archeologického dědictví Evropy na podporu záchranných archeologických výzkumů prováděných příspěvkovými organizacemi zřizovanými Ministerstvem kultury, pokud jsou oprávněny k této činnosti.

- Program Podpora pro památky UNESCO

Jeho hlavním cílem je dostát závazkům, které České republice vyplývají z přijetí Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví. V rámci zásad pro čerpání finančních prostředků z tohoto programu byly vytvořeny tři prioritní oblasti: tvorba management plánů, vědecko-výzkumné aktivity a prezentace, propagace a edukace statků UNESCO. Program podporuje všestranný rozvoj památek zapsaných na Seznam světového dědictví, které se nacházejí na území ČR.

Finanční příspěvky z programů jsou koncipovány tak, aby bylo dosaženo dlouhodobých cílů státu v péči o památkový fond v ČR a současně maxima multiplikačních efektů v souladu s koncepcí účinnější péče o památkový fond v České republice do roku 2005. (Národní památkový ústav, 2013)

Programy Ministerstva kultury na úseku památkové péče jsou koncipovány a dlouhodobě systémově prováděny vesměs tak, aby se v nich uplatňoval v maximální míře princip vícezdrojového financování, a to jako výsledek sdružování finančních prostředků ze strany státu, vlastníků kulturních památek, obcí, krajů a dalších domácích nebo zahraničních veřejných i soukromých zdrojů. (Kaigl, 2004, s. 11-15)

3.4.3 Další možnosti financování památkové péče

Kromě výše uvedených programů Ministerstva kultury existují další způsoby, jak získat peněžní prostředky na kulturní památky.

Příspěvky z jiných ministerstev ČR

V oblasti cestovního ruchu působí i Ministerstvo pro místní rozvoj a to jako metodický a koordinační orgán pro všechny subjekty působící v tomto odvětví. Z oblasti finančních příspěvků na rozvoj cestovního ruchu ministerstvo realizuje řadu projektů financovaných ze strukturálních fondů EU. (MMR, 2015). Kromě toho je možné získat finanční prostředky z dotačních programů Ministerstva zemědělství.

Operační programy

Česká republika jako jeden ze členských států EU čerpá na základě dohody s Evropskou komisí přidělené finanční prostředky mezi jednotlivé operační programy, které

mají podobu strategických dokumentů. Pro současné programovací období je v ČR celkem 15 operačních programů. Ty jsou rozděleny na tematické programy, integrované regionální programy a programy přeshraniční spolupráce. V těchto programech jsou definovány cíle a priority. Pro cestovní ruch jsou v programovém období 2014 – 2020 vymezeny tyto programy: Integrovaný operační program (IOP), Integrovaný regionální operační program (IROP), Programy přeshraniční spolupráce a Program rozvoje venkova (PRV): jednotlivé programy v současné době představují hlavní nástroje realizace Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2014– 2020. (MMR, 2015)

IOP obsahuje 6 prioritních os rozdělujících operační program na logické celky, a ty jsou dále konkretizovány prostřednictvím tzv. oblastí intervence, které vymezují, jaké typy projektů mohou být v rámci příslušné prioritní osy podpořeny. (Strukturální fondy, 2015). Co se týče podpory cestovního ruchu a kulturního dědictví, žadatelé mohou získat dotace z tohoto operačního programu v rámci výzev v prioritní ose 4- Národní podpora cestovního ruchu a i v prioritní ose 5 – Národní podpora územního rozvoje, která se zaměřuje mimo jiné i na prezentaci a využití nemovitého kulturního dědictví.

IROP je obdobou pro Regionální operační programy (ROP) určený pro všechny regiony ČR kromě Prahy. V rámci IROP jsou stanoveny 4 prioritní osy, kdy prioritní osa podporuje i projekty týkající se revitalizace a obnovy kulturního dědictví. (Regionální poradenská agentura, 2015)

Z dalších možností, jak získat finanční prostředky na obnovu památek je využití finančních prostředků z nadací, nadačních fondů nebo různých neziskových organizací nebo získání sponzorských darů z podnikatelského sektoru. Vedle tradičních způsobů financování je možné využít i novodobý trend crowdfunding. Tímto způsobem sice nejde zafinancovat kompletně opravy, ale i dílčí vybrané částky vybrané na serverech jako je Hithit.cz, Startovac.cz, Kreativcísobe.cz, Fondomat.cz nebo Nakopni.me jsou nezanedbatelné.

3.4.4 Nepřímá finanční pomoc – daňová zvýhodnění

Soukromé vlastníky kulturních památek je potřeba více motivovat k obnově kulturních památek a jejich zpřístupnění veřejnosti. V České republice jim stát prostřednictvím některých daňových předpisů umožňuje získat osvobození od daní a další daňová zvýhodnění.

Od roku 1992 mají vlastníci kulturních památek možnost využít daňové úlevy podle zákona č. 338/92 Sb., o dani z nemovitosti, který osvobozuje od daně kulturní památky, na

nichž jsou prováděny stavební úpravy. Osvobození trvá 8 let počínaje vydáním příslušného stavebního povolení ke stavebním úpravám. Zákon osvobozuje také kulturní památky zpřístupněné veřejnosti na základě písemné smlouvy mezi Ministerstvem kultury a vlastníkem kulturní památky za účelem výchovným a vzdělávacím.

Dále pak v zákoně č. 357/92 Sb., o dani dědické, darovací a dani z převodu nemovitosti, stanovuje osvobození od daně darovací, které platí pouze pro převod vlastnického práva ke kulturním památkám mezi příbuznými v řadě přímé nebo mezi manžely.

A ještě v zákoně č. 586/92 Sb., o daních z příjmů, uvádí možnost odpisu, pokud došlo k technickému zhodnocení nemovité kulturní památky. Bližší informace k uvedeným daňovým výhodám poskytují finanční úřady.

3.4.5 Právo na bezplatnou odbornou pomoc

Kromě práva na příspěvek z veřejných rozpočtů má vlastník kulturní památky právo také na bezplatnou odbornou pomoc podle zákona o státní památkové péči 20/1987 § 32 písm. f, kde se uvádí, že odborná organizace státní památkové péče poskytuje bezplatnou odbornou pomoc vlastníkům kulturních památek při zajišťování péče o kulturní památky. Tato odborná pomoc v podobě konzultací, zpracování průzkumu památky atd. je bezplatná. „Zákon tu reaguje na skutečnost, že péče o kulturní památku může být leckdy odborně náročná a vlastníkově, který třeba nemusí mít potřebné odborné znalosti, proto dává možnost využít odbornou pomoc.“ (Příručka vlastníka kulturní památky, 2014) Vlastníci kulturních památek se mohou obracet nejen na Národní památkový úřad, ale i na jeho odborné organizace památkové péče patří také územní odborná pracoviště NPÚ, generální ředitelství a územní památkové správy spravující státní hrady a zámky. Odbornou pomoc mohou poskytnout i obecní úřady obcí s rozšířenou působností nebo krajské úřady.

3.4.6 Další práva:

- Vlastník může kulturní památku převádět, přenechávat k dočasnému užívání nebo předávat k provedení obnovy, případně k jiným účelům dalším osobám (výjimkou jsou movité kulturní památky a národní kulturní památky, které podléhají nabídce na přednostní koupi do vlastnictví státu).

- Vlastník je oprávněn požádat příslušný orgán státní památkové péče o vydání rozhodnutí o opatřeních, která je jako vlastník kulturní památky následně povinen učinit v zájmu ochrany před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením.
- Vlastník je oprávněn podat na Ministerstvo kultury žádost na zrušení prohlášení věci za kulturní památku, a v případě, že není žadatelem, má právo se zúčastnit ohledání věci a ke zrušení prohlášení se vyjádřit. (Chrudim, 2015)

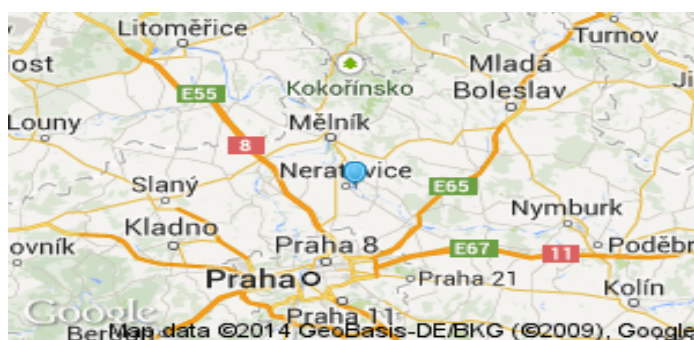
Památková péče vstupuje i do dalších zákonů jako je například stavební zákon (zákon o územním plánování a stavebním řádu č. 183/2006 Sb.), který slouží mimo jiné k vymezení nebo zrušení ochranného pásma národní kulturní památky, kulturní památky, památkové zóny nebo památkové rezervace. Dále i do občanského zákoníku nebo správního řádu (zákon č. 500/2004 Sb.)

4 Analýza zámku LOBKOVICE

4.1 Lokalita a dostupnost

Zámek Lobkovice je kulturní památkou zapsanou do státního seznamu v roce 1958. (MonumNet, 2015) Nachází se ve Středočeském kraji, přibližně 18 km severně od hlavního města Prahy a 10 km od bývalého okresního města Mělník, na levém břehu Labe, ve východním konci stejnojmenné obce Lobkovice, která je součástí obce s rozšířenou působností Neratovice. Neratovice k 1. 1. 2014 čítají 16 254 obyvatel. (Regionální Informační Servis, 2014). Z hlediska cestovního ruchu je součástí turistické oblasti Střední Čechy – Severovýchod – Polabí. (Viz obrázek č. 1)

Obrázek č. 1: Umístění zámku Lobkovice na Mělnicku

Zdroj: (Google mapy, 2015)

Je možné se sem dopravit individuálně motorovým vozidlem, veřejnou dopravou, na kole či pěšky. Přímá dostupnost obce veřejnou hromadnou dopravou je možná jak vlakem, tak autobusem. Počet spojů je dostatečný v pracovní dny, ale i o víkendu. Nejbližší vlaková zastávka se nachází v obci Lobkovice ve vzdálenosti 781 m od zámku, kudy prochází železniční trať č. 074 Neratovice – Brandýs nad Labem- Čelákovice. Další vlaková zastávka Neratovice město leží zhruba 2 km od zámku. Ta tvoří důležitou železniční křižovatku, odkud je možné jet směr Čelákovice, Kladno, Kralupy nad Vltavou a hlavně do Prahy, hned několikrát denně.

Co se týče autobusové dopravy, v blízkosti zámku se nacházejí tři autobusové zastávky. Nejbližší z nich Neratovice Lobkovice statek leží 185 m od zámku přímo u bran areálu zámku. Další dvě zastávky se nacházejí zhruba 0,5 km na hlavní silnici vedoucí do Brandýsa nad Labem. Odtud vedou autobusové linky do Brandýsa nad Labem – Stará Boleslav, Kostelec nad Labem a na opačnou stranu směr Neratovice, Mělník, Kralupy nad Vltavou a Praha.

Památka je velmi snadno dostupná automobilem, jelikož se zámek nachází v blízkosti silnice vedoucí z Neratovic do Brandýsa nad Labem. Vzdálenost automobilem z Prahy je 18km, avšak pro účely soukromé automobilové dostupnosti by bylo nutno vybudovat u zámku parkoviště. Aktuálně je možné zaparkovat auto v ulici U Topolů, která sousedí s areálem zámku a v době konání kulturních akcí je povolen i vjezd do samotného areálu zámku.

Obrázek č. 2: Zámek Lobkovice a okolí

Zdroj: (mapy.cz, 2015)

Pro pěší se naskytuje možnost zámek navštívit z turistické trasy (Polabská), která sice vede na druhé straně Labe, stejně jako cyklostezka, ale nedaleko zámku (přibližně 1,5 km) se nachází most, po kterém se dá na druhou stranu přejít. Obcí vede ještě modře značená turistická trasa Lobkovice – Neratovice – Kozly – Ovčáry a zeleně značená turistická trasa Kojetice – Lobkovice – Jiřice – Kostelec nad Labem. Ta vede podél areálu zámku. V blízkosti zámku se nachází i cyklostezka č. 24 Nymburk – Brandýs nad Labem – Neratovice. – Mělník vedoucí na druhém břehu Labe stejně jako turistická trasa. Bohužel chybí značení k zámku z cyklostezky i turistických tras. To by bylo potřeba do budoucna zlepšit, protože zámek tímto přichází o potenciální návštěvníky z řad pěších turistů i cyklistů.

Návštěvníci, kteří zavítají do Lobkovic, mají možnost se občerstvit v místní restauraci U Zámku nebo restauraci Mlýn, která zároveň slouží jako kavárna. Mimo to je možné se v nedalekých Neratovicích občerstvit ve velkém množství stravovacích zařízení od pizzerií, restaurací, kaváren až po bistra. V obci se bohužel nelze ubytovat v žádném ubytovacím zařízení, nejbližší je v centru Neratovic v restauraci Cylinder, která zároveň nabízí ubytování v penzionu s kapacitou 44 lůžek.

4.2 Historie zámku

Zámek je v soukromém vlastnictví, současným majitelem zámku je pan Alexander Lobkowicz z rodu Lobkowiczů. Tento rod je se zámkem spjat velmi dlouhou dobu, ale v průběhu celé jeho existence se na zámku vystřídal mnoho majitelů z různých rodů.

Na místě současného zámku stávala původně dřevěná tvrz. Skalnatý výběžek obemknutý ze tří stran vodami labského ramene tvořil ideální polohu pro stavbu středověké zemské tvrze s dvorcem. Není přesně známo, kdy byla vybudována. Předpokládá se, že to bylo roku 1403 a jejím stavebníkem mohl být Jan Čúch ze Zásady. (Kolektiv autorů, 2000) Právě z tohoto roku pochází první zmínka o tvrzi. „Tehdy byla v majetku Prokopa Kruknera, pražského měšťana. Od roku 1409 patřila Mikulášovi Chudému z Újezda, který se později psal z Lobkovic. Ten je pokládán za zakladatele jednoho z mocných českých šlechtických rodů v Čechách a to právě rodu Lobkowicz. Jeho synové Mikuláš Popel a Jan Popel jsou předkové obou linií Lobkovického rodu, Hasištejnské a Popelovské. Z této fáze historie objektu se zachovaly kromě věže také obvodové zdi suterénu v severní části zámku včetně většiny dělicích zdí. Původní je pravděpodobně i kamenná klenba zadního sklepa se skálou při jihovýchodním nároží suterénu.

Za Jana Popela byla Lobkovická tvrz roku 1450 dobyta vojskem Jiřího z Poděbrad. V letech 1496 – 1615 byla v majetku rodu Sekerků ze Sedčic. Objekt tehdy prošel významnou renesanční přestavbou, která uzavřela obvod tvrze v úrovni 1. patra prstencem obvodové zdi téměř jednotné síly, do níž byly asi pojaty úseky starších konstrukcí. Do majetku rodu Lobkoviců se sídlo vrátilo roku 1616 na další dvě století. Nedaleko Lobkovic se odehrála za třicetileté války bitva, celý kraj byl vydrancován a i Lobkovický zámek byl v této době opakovaně poškozen a zřejmě i vypálen. Barokní přestavba proběhla v letech 1679 – 1681 pod vedením italského architekta Antonia Porta. Podle většiny pramenů bylo zároveň také přistavěno nové barokní křídlo zámku. Z novějších poznatků ale vyplývá, že k tomu pravděpodobně došlo až počátkem 18. století. Tehdy získal zámek již dnešní vzhled. (Kolektiv autorů, 2000, s. 420). Přestavěný zámek sloužil jen jako obydlí hospodářských úředníků a k ukládání obilí. Později byl, včetně dvora, pronajímán.

V roce 1829 koupil statek a zámek pražský advokát Jan Měchura, který nechal provést řadu stavebních úprav. Před zámkem vznikl také park. V roce 1840 získala majetek jeho dcera Terezie, manželka Františka Palackého, který na zámku často pobýval. V roce 1897 získali zámek do vlastnictví potřetí Lobkowiczové. „Po roce 1948 byl zámek zkonfiskován a sídlily zde různé instituce. V letech 1948 – 1960 byla v zámku umístěna mateřská škola (Čejka aj., 2014, s. 31) „Poté depozitář Národního technického muzea a sklad Mediky. Uvažovalo se o zřízení památníku Františka Palackého a obřadní síně, k tomu ale nedošlo. Zámek postupně chátral, v roce 1977 se zřítíla jihovýchodní část věže“ (Čejka aj., 2014, s. 34)

Po roce 1980 zámek převzala univerzita Karlova a začala jej upravovat na depozitář knihoven, archivů a studovny. Došlo k výrazným stavebním zásahům. Opravená věž byla pokryta geometrickými sgrafity. Nad barokní přístavbu byla navrácena mansardová střecha. Některá okna byla opět vybouraná, změnila se dispozice některých místností. Byl proveden nový rozvod elektřiny, zámek měl být vytápěn akumulacími kamny. Rekonstrukce nebyla dokončena. V roce 1992 byl zámek vrácen v restituci současnému majiteli Alexanderu Lobkowiczovi. Majitel má v plánu zámek postupně rekonstruovat. (Čejka aj., 2014, s. 37)

4.3 Významné osobnosti a události spjaté se zámkem Lobkovic

S historií zámku je spjata i několik významných osobností. V následující kapitole jsou představeny vybrané osobnosti spojené se zámkem nebo obcí Lobkovic a významný český rod.

4.3.1 František. Palacký

František Palacký se narodil 14. 6. 1798 v moravské vsi Hodslavice, na úpatí Moravskoslezských Beskyd jako třetí z dvanácti dětí místního luteránského učitele a sedláka Jiřího Palackého (1768-1836) a Anny Palacké rozené Křižánové (1769-1822). V devíti letech začal studovat soukromou školu v jazykově německé Kuníně, aby se naučil německy. Jako jedenáctiletý poté nastoupil na evangelicko – luteránskou školu v Trenčíně kvůli svému otci, který si z něj přál mít evangelicko – luteránského duchovního. V této škole Palacký exceloval a stal se zde skutečným vlastencem. V této době také začíná jako samouk studovat francouzštinu a řečtinu. Mimo to je vášnivým čtenářem. V roce 1812 nastupuje na Bratislavské Evangelické lyceum. Upřímnou vlasteneckou horlivost vzbudila u Palackého krása českého jazyka ve spisech Komenského a Jungmanna. V roce 1813 se stěhuje k profesorovi Palkovičovi a pomáhá mu psát a překládat zprávy z němčiny pro jeho Týdeník a později i sestavovat česko – německo – latinský slovník.

Co se týče jeho tvorby, již v letech 1816 – 1819 napsal rukopisný svazek „Básně Františka Palackého“. V těchto letech navázal přátelský vztah s Pavlem Josefem Šafaříkem. Koncem r. 1818 ukončil Lyceum, teologické zkoušky však nikdy nesložil. Následovalo jeho pětileté působení na Slovensku jako soukromý učitel a vychovatel. Ve skutečnosti se již od roku 1818 stále více obrací k dějinám české vlasti a českého národa. O tom, že byl Palacký opravdu geniální, svědčí i fakt, že ve svých 22 letech zvládal mluvit šestnácti jazyky. Mimo to mu byla blízká estetika, filozofie, fyzika. Měl velmi dobrý vztah k hudbě, hrál aktivně na klavír, varhany a harfu.

V roce 1823 se stěhuje do Prahy a získává místo soukromého učitele. Toto povolání mu umožnilo věnovat se studiu oblíbených věd, zvláště historie. V té době je také již rozhodnut stát se dějepiscem českého národa. Seznámení s hrabětem Františkem Šternberkem mu umožnilo získat povolení ke vstupu do nejvýznamnějšího archivu v Čechách a i možnost uveřejňovat články o dějinách šlechtických rodů např. Šternberků. Tak postupně došlo k žádosti dalších šlechticů, aby Palacký shromáždil rodové prameny o jejich rodech. To pomohlo Palackému dostat se do státních i rodových archivů. K tomu, aby Palacký mohl napsat své životní dílo: Dějiny národu českého v Čechách i na Moravě a další spisy, bádá po dobu čtyřiceti let v našich i evropských archivech. Toto veledílo začalo vycházet nejprve německy a roku 1848 také česky.

Rok 1827 byl pro Františka Palackého zlomový v osobní i pracovním životem. Tento rok se oženil s Terezií Měchurovou, dcerou Jana Měchury, zámožného pražského advokáta a

velkostatkáře. V témže roce působil jako redaktor časopisu Společnost vlasteneckého Musea v Čechách a také v tomto roce začal pracovat na dějinách českých. Mimo to roku 1830 Palacký zřídil zvláštní sbor při museu pro pěstování jazyka a literatury české „Matice české, který měl velký význam pro vydávání vědeckých děl a byl velmi činný v politice.

Co se týče vztahu Františka Palackého k Lobkovicím, právě díky sňatku s Terezou Měchurovou mohl František Palacký pobývat na zámku Lobkovice, protože roku 1829 se na základě koupě stal vlastníkem zámku JUDr. Jan Měchura. Palacký zde nikdy trvale nebydlel, ale se svou rodinou, manželkou Terezií, dcerou Marií a synem Janem ho využíval jako letní sídlo k odpočinku na zdravém vzduchu. Od roku 1830 tu Palacký pobýval každý rok, nejčastěji v létě a to až do roku 1862. V roce 1860 tu pochoval svou manželku Terezii a byla sem převezena i jeho mrtvola v roce 1876. Po této události se vesnička Lobkovice stává známou v celém kraji. Každoročně se koncem května, k výročí jeho úmrtí, účastnilo poutě k hrobu Františka Palackého mnoho lidí. Stále více a více lidí chtělo vidět místa, kde František Palacký leží, kostel, do něhož chodíval, zámek, kde bydlel i světničku, kde pracoval a psal „Dějiny“. Je známo, že měl na zámku Lobkovice svou pracovnu. Tento zájem postupně upadá, i když každý rok je ve výroční den sloužena vzpomínková mše za zesnulého Františka Palackého.

Zde žil a pracoval – Otec národa František Palacký – tak zní text na pamětní desce, která byla umístěna nad vchodem do budovy zámku a nyní je součástí výstavní expozice uvnitř zámku. V roce 1924 byla slavnostně odhalena na zámku v Lobkovicích za přítomnosti 5000 osob, kteří se této události zúčastnili. Součástí slavnosti byl průvod s hudbou, který vedl od nádraží přes Lobkovice až k hrobu Františka Palackého. Odtud se průvod hnul k zámku, kde byla zasazena deska. Následovala lidová veselice. (propagační materiál o Františku Palackém), (Pavlík, 2003, s. 31-40)

4.3.2 Miroslav Plesinger-Božinov

Ing. Miroslav Alois Maria Plesinger se narodil 8. června 1883 v tehdejších Lobkovicích nad Labem. Jeho děd, lesník a myslivec Josef Plesinger se do Lobkovic přistěhoval jako zaměstnanec Jana Měchury, tchána Františka Palackého a jeho otec Josef Plesinger více než čtvrtstoletí působil jako starosta Lobkovic a byl velmi činný v okresní samosprávě a různých kulturních spolcích. Miroslav Plesinger navštěvoval školu v Lobkovicích a ve třídní docházce poté pokračoval v Praze na vyšší reálce v Karlíně. Vysokou školu Plesinger

absolvoval na Vysoké škole technické, obor stavební inženýrství. Již tehdy se jako jeho otec orientoval na politiku a veřejný život. Delší dobu pobýval ve Švýcarsku, Německu a Itálii. V roce 1924 se oženil s Annou Cerhovou, dcerou ředitele Vzájemné rolnické pojišťovny, s níž měl pět dětí. Záhy po začátku války navázal Ing. Miroslav Plesinger na kontakty po otci a zapojil se do činnosti české odbojové organizace nazývané Maffie, V té době se scházel s Edvardem Benešem neboli Rašinem, kteří byli také členy odbojové organizace. Ti ho poslali s důležitým ústním poselstvím do Ženevy k T. G. Masarykovi.

V Ženevě poté pracoval u T. G. Masaryka jako osobní sekretář a poté se stal oficiálním zástupcem Československé národní rady ve Švýcarsku. Udržoval stálé spojení s T. G. Masarykem v Anglii a Benešem v Paříži. Byl zván k důležitým jednáním a pověřován stále důležitějšími úkoly. Následně pracoval jako tajemník Beneše v Paříži a diplomat. Božinov byl pro své schopnosti a znalosti jazyků předurčen na diplomatickou dráhu. Pod jeho vedením bylo zřízeno československé velvyslanectví v Haagu. Dalším jeho diplomatickým postem bylo Dánsko, kde v Kodani působil a zřídil naše velvyslanectví. V Haagu, kde působil jako velvyslanec, soustředil svoji pozornost na významný kulturní úkol a to pátrání po ostatcích Jana Amose Komenského v bývalém kostele v Naardenu. Roku 1929 získal souhlas Nizozemské vlády k prozkoumání hrobu J. A. Komenského. Miroslav Plesinger- Božinov byl ke konci svého života zatčen a odsouzen ve svých sedmdesáti letech věku na téměř dva roky do vězení za napomáhání k útěku svému kolegovi Karlu Erbanovi, který po něm působil na velvyslanectví v Nizozemí. Po propuštění z vězení s podlomeným zdravím dožil svůj život v ústraní a dne 17. 1. 1963 v Praze umírá. Je pochován na hřbitově v Lobkovicích. (Pavlík, 2003, s. 158-165)

4.3.3 Rod Lobkowiczů

Rod Lobkowiczů patří k jednomu z nejstarších a nejvýznamnějších českých aristokratických rodům, který hrál více než 700 let velkou roli v dějinách střední Evropy a právě Lobkovice (dříve Lobkovice nad Labem) daly jméno tomuto významnému rodu.

Nejstarší doložený předek rodu rytíř Mareš z Újezda žil v období vlády Karla IV. a měl tři syny, z nichž nejmladší Mikuláš, zvaný Chudý, získal v mládí značné vzdělání a roku 1401 se stal kutnohorským písařem. Za své služby obdržel od krále Václava IV. kromě jiných statků, roku 1408 Lobkovice nad Labem s tvrzí. Od tohoto okamžiku se začíná psát Mikuláš z Lobkovic. (Pavlík, 2003, s. 22). A tak se začíná postupně celý rod ve všech rodových větvích psát Z Lobkovic. Jeho dva synové založili 2 hlavní středověké linie rodu: starší větev

Hasišteinských z Lobkowicz v čele ses synem Mikulášem II. a mladší větev Popelů z Lobkowicz, v jejímž čele stanul mladší syn Jan. (Zámek Mělník, 2015). Z pohledu zámku Lobkovice je důležitá větev Popelů z Lobkovic. Od roku 1409 se zámku vystřídalo celkem šestnáct zástupců z rodů Lobkowicz., z nichž za zmínku stojí například Zdeněk Vojtěch z Lobkovic, významný předbělohorský reprezentant katolicismu a nejvyšší kancléř českého království. (Pavlík, 2003, s. 25) . Současný majitel, pan Alexandr z Lobkowicz, syn Alberta de Riddera, je členem roudnické větve lobkowiczského rodu, která vlastní kromě zámku Lobkovice i další památky jako je např. Nelahozeves.

4.4 Komplex zámku - stavebně historický vývoj

Areál zámku je tvořen samotnou zámeckou budovou nepravidelného půdorysu stojící na skále. (viz příloha č. 2) Budova je jednopatrová a čtyřkřídlá s obvodovými křídly seskupenými do nepravidelného čtverhranu, v níž se nachází více než 30 místností. V části jednoho z křídel stojí mohutná třípatrová hranolová věž sousedící s malým vnitřním čtverhranným nádvořím. K jižnímu boku je připojena barokní zámecká přístavba. K zámku patří další stavby (viz příloha č. 3), například budova bývalého pivovaru, která do roku 1920 sloužila jako sladovna. Vedle ní se nachází bývalé obydlí sladmistra a stáje. Napravo od těchto budov leží otevřená stodola, do které se dříve ukládalo nářadí, bývalé obývací stavení šafáře a čeledi a další drobné stavby jako je malá kůlna a stáj s komorou nebo záchod. Z těchto budov je využíván pouze bývalé stavení šafáře a čeledi. Dnes je z něj obytná budova, ve které bydlí pan Vladimír Huzela, správce zámku. Ostatní budovy jsou stále nevyužívané a slouží výhradně jako skladiště. U vstupních vrat do areálu zámku se nachází menší vila, která je aktuálně nevyužívaná a neví se, k čemu dříve sloužila. Kromě těchto budov se ve vzdálenosti zhruba 200 metrů od zámeckého areálu nachází hájenka.

Před zámkem se dříve rozkládal rozsáhlý zámecký park (viz příloha č. 3), který nechal zřídít v 1. polovině 19. století nový majitel zámku, Jan Měchura. Z parku se dodnes zachoval pouze chráněný strom jinan dvoulaločný. (Čejka aj., 2014. s. 23) Jinak je areál zámku obehnan zdí a v některých částech plotem a majitel zámku pan Lobkowicz zde chová ovce, které se v areálu volně pasou. Panu Lobkowiczovi patří i okolní lesy.

Co se týče samotné budovy zámku, v přízemí se nachází 16 místností, z toho 4 velké místnosti propojeny chodbou (místnosti číslo 4 – 7 v příloze č. 4) v severní části jsou zrekonstruované a slouží výstavní činnosti, zbytek je bohužel v tristním stavu a veřejnosti nepřístupný. V prvním patře je celkem 19 místností, z toho žádná zrekonstruovaná. Stejně

jako v přízemí i zde je interiér zanedbaný. I když se celková konstrukce zdá být vcelku zachovalá a v dobrém stavu, chybí podlahy, vyštukované zdi a omítka. Problémem je i elektroinstalace a topení. V těchto částech zcela scházejí. Prozatím jedinými plánovanými pracemi jsou oprava fasády a okapů. S rekonstrukcí dalších místností se pro tuto chvíli nepočítá a to z důvodu nedostatku finančních prostředků majitele zámku pana Alexandra Lobkowicze a potřeby konzultace jakéhokoliv zásahu s odborníkem z památkové péče.

Rekonstrukce zámku

Nejpodstatnější částí rekonstrukce byla oprava střešních krytin, která měla zabránit zatékání vody do zámku. V roce 1961 se uskutečnila oprava štuků. Další velmi důležitou součástí rekonstrukce bylo napojení hlavní budovy na elektrickou síť, vybudování přípojky vody a kanalizace. Ta proběhla v rámci rekonstrukce Univerzity Karlovy v roce 1983. Od té doby proběhly pouze drobné opravy a to až do roku 2012, kdy byla zahájena oprava čtyř velkých místností v přízemí v severní části zámku. Dokumentaci interiéru zámku z tohoto období zámku přibližuje příloha č. 5. V roce 2012 byly prostory pronajaty občanskému sdružení Lobkovice (dnes spolek Lobkovice) majitelem zámku Alexandrem Lobkowiczem. Nejprve na náklady majitele zámku započaly stavební úpravy a rekonstrukce elektroinstalace. Následně členové sdružení a další dobrovolní pomocníci místnosti vymalovali, upravili dlažbu a provedli úklid. Rekonstrukce probíhala z finančních důvodů pomalu a postupně. Čtyři zrekonstruované místnosti jsou spolu s věží nejstaršími dochovanými částmi Lobkovického zámku, proto byl při rekonstrukci zachován maximálně původní vzhled místností a jednotlivých konstrukčních prvků. Vnější obvodové zdi místností, některé vnitřní dělicí zdi a omítnutá valená klenba z lomového kamene v poslední čtvrté místnosti pocházejí z gotické fáze historie zámku. Zajímavostí je zachování bulžňákové skály pod oknem v jedné z zrekonstruovaných místností. V současné době je zrekonstruována asi desetina zámku a v nejbližší budoucnosti se plánuje oprava fasády a okapů.

Majitel zámku se rozhodl zámek zpřístupnit veřejnosti v květnu roku 2013 a návštěvníci mohou díky navštívit opravené místnosti zámku, kde se nachází stálá výstavní expozice o historii zámku, Františku Palackém a Miroslavu Plesingerovi - Božínovi.

Pro další využití je potřeba vybudovat sociální zařízení pro návštěvníky zámku a personál. Potenciál do budoucna nabízí rozšíření množství opravených místností a vytvoření uceleného prohlídkového okruhu, aby se návštěvník na zámku zdržel déle a využil více doplňkových služeb.

K zámku patří ještě hájenka, kterou má ve správě pan Dvořák, který zde plánuje pro návštěvníky uvnitř hájenky vybudovat četnickou stanici Švejka. Pan Dvořák si od nápadu

slibuje přitáhnout nových návštěvníků, kteří by mohli navštívit i samotný zámek. Nicméně i když je to zajímavý nápad, nemá nic společného s daným místem, Švejk toto místo nikdy nenavštívil a realizace takového nápadu by mohla narušovat jeho genius loci.

4.5 Personální zázemí

Jak již bylo řečeno, zámek je v majetku soukromé osoby, občas přístupný veřejnosti a prozatím málo navštěvovaný. Tyto skutečnosti se odrážejí i v personálním složení zámku. V současné době zámek nedisponuje téměř žádnými stálými zaměstnanci. Jediným zaměstnancem pana A. Lobkowicze je pan Vladimír Huvozela, který funguje jako správce zámku a bydlí v jedné z budov v areálu zámku. Jeho činností je mimo jiné dohled nad celým areálem zámku a jeho údržba, ochrana majetku, údržba lesů v okolí zámku, které vlastní pan Lobkowicz, a obecně starost o celkový provoz objektu.

Při prohlídce provází návštěvníky manželé Růžičkovi. Ti bydlí nedaleko zámku a pracují zde jako dobrovolní průvodci. Pokud chce někdo zámek navštívit, kontaktuje právě je.

4.6 Nabídka zámku

Zámek Lobkovice je aktuálně využíván jak v nekomerční sféře, tak se objevuje i jeho zapojení do komerční sféry.

4.6.1 Nekomerční využití

V památkových objektech přístupných veřejnosti platí, že si návštěvníci mohou zakoupit vstupenku na jednu nebo více prohlídkových tras. Zámek Lobkovice toto neumožňuje. Jak je uvedeno výše, zámek nabízí v současné době prohlídku pouze čtyř opravených místností, ve třech z nich je umístěna stálá expozice o historii zámku s pamětní deskou F. Palackého, o jejíž pořízení se zasloužil divadelní spolek v čele s Vojtěchem Halíkem. (Čejka a kolektiv, 2014, s. 26) Další stálá expozice je o Františku Palackém a lobkovickém rodákovi Miroslavu Plesingerovi - Božínovi. V poslední z místností jsou pořádány výstavy, které se pravidelně obměňují. Téměř každý má možnost uspořádat v tomto prostoru svou výstavu. O roku 2013 tu proběhla například výstava Via Belli o bojištích z války, výstava založení republiky se zaměřením na osobnost prvního československého prezidenta T. G. Masaryka nebo výstava Med a jeho výroba, kde součástí programu byla například ochutnávka medu a medoviny,

možnost vyzkoušet si zdobení perníčků, výroba svíček ze včelího vosku a prodej medových výrobků. Právě nové výstavy lákají především místní obyvatele k opakované návštěvě.

Celkem se zde od roku 2013 konalo 13 výstav, jejichž přehled ukazuje tabulka č. 5. Prostřednictvím výstav se mohou návštěvníci seznámit s historií zámku a významnými osobnostmi, jejichž život je spojen s Lobkovicemi.

Tabulka č. 5: Přehled výstav pořádaných na zámku Lobkovice r. 2013 - 2015

Měsíc	2013	2014	2015
Leden		výstava Vznik republiky	Výstava fotografií Miroslava Hucka
Únor	Výstava obrazů Kateřiny Smetanové	výstava zbraní skupiny historického šermu ARMATUS	
Březen		výstava VIA BELLI 1866 o prusko-rakouské válce v roce 1866	
Duben		výstava obrazů Marty Kateřiny Nedvědové	Výstava soch, obrazů a masek Ateliéru Radostné Tvorby Praha
Květen	Otevření stálé expozice		
Červen	Výstava obrazů Hany Sudové	výstava Založení republiky	
Červenec	Výstava karikatur Vladimíra Dvořáka		
Srpen			
Září	Výstava obrázků dětí z mateřských škol		

Říjen	výstava Med a jeho výroba		
Listopad	výstava Vznik republiky		
Prosinec			

Zdroj: vlastní zpracování

Kromě toho je zde ale možnost prohlédnout si rozlehlý park zámku a v Lobkovicích nedaleko hrobky Františka Palackého i Zvonici kostela Nanebevzetí Panny Marie. Ta bývá otevřena obvykle o víkendech. Návštěvníci se zde mohou seznámit s její historií. Pokud zvonice není odemčená, pro prohlídku hrobky Františka Palackého v areálu kostela je možné zavolat na kontakty uvedené na dveřích zvonice.

Omezující pro návštěvníky je skutečnost, že na zámku neexistuje sociální zázemí. Pokud se na zámku koná kulturní akce, návštěvníci musí použít mobilní WC toalety. Jako další a mnohem závažnější omezení je spatřováno v neexistenci prohlídkové trasy, která se ani v budoucnu neplánuje zprovoznit a to jednak z finančních důvodů, ale i z důvodu chybějícího mobiliáře a obecně jakéhokoli vybavení zámku. Zámek je prázdný, v rámci restituce byl vrácen majiteli ve špatném stavu s prázdnými interiéry.

4.6.2 Kulturní akce

Zámek Lobkovice poskytuje prostor pro konání mnoha akcí kulturního charakteru, které pořádá spolek Lobkovice za podpory města Neratovice a majitele zámku pana Alexandra Lobkowicze. Jejich počet je stále relativně malý, vychází z nedostatku finančních prostředků a volného času organizátorů. Je to ovšem škoda, protože o akce takového typu je vždy značný zájem a existuje hned několik důvodů, proč tyto akce pořádat. Za prvé jsou důležitým aspektem, který přispívá ke zvýšení návštěvnosti zámku. Za druhé zámek Lobkovice nemůže ohromit návštěvníky svým interiérem ani vybavením, proto by měl ještě více, než jiné památkové objekty dbát na doprovodné akce. Za třetí je to možnost, jak přilákat návštěvníky opakovaně. Kulturní akce se konají teprve od roku 2013, nemají tedy dlouhou tradici. I přesto už si některé tematické akce vybudovaly místo mezi místními obyvateli, mají úspěch a se zámek jdou již neodmyslitelně spjaty. Některé z nich jsou konány každoročně, jiné jen výjimečně nebo se od jejich pořádání již upustilo.

Hlavní problém kulturních akcí je jejich nedostatečná propagaci na regionální a také celostátní úrovni. Jejich propagace je omezena na Lobkovice, Neratovice a blízké okolí. Zámek se nezapojuje do žádných celorepublikových akcí jako je Hradozámecká noc nebo Dny evropského dědictví, které díky svému rozsahu zajišťují publicitu.

Bohužel se zde nekonají akce, které jsou spojené s něčím, co je pro zámek specifické a podporuje jeho genius loci. V případě zámku Lobkovice by mohlo jít o události a osobnosti spojené s minulostí zámku.

Program zde uvedený se vztahuje na roky 2013 - 2015. (viz tabulka č. 6) V roce 2013 proběhly u zámku jen dvě akce a to Masopust a Japonská neděle. V následujícím roce to byly již tři akce. Tento rok prozatím proběhla jedna akce, ale jsou v plánu další (viz tabulka č. 6) V květnu vystoupí u zámku harmonikář Václav Koubek a v červnu proběhne koncert vynikajícího kytaristy Štěpána Raka. Mimo to v blízkosti zámeckého areálu probíhá každoročně dětský den.

Tabulka č. 6: Přehled akcí pořádaných na zámku Lobkovice od r. 2013

NÁZEV AKCE	DATUM KONÁNÍ
Masopust na zámku	9. 2. 2013
Japonská neděle	22. 9. 2013
Masopust na zámku	8. 2. 2014
Divadelní představení: Opereta Polská krev	17. 6. 2014
Divadelní představení: Hadrián z Římsů	7. 9. 2014
Masopust na zámku	7. 2. 2015
Koncert harmonikáře Václava Koubka	28. 5. 2015
Koncert kytaristy Štěpána Raka	19. 6. 2015

Zdroj: (Činnost o. s. Lobkovice, 2015), vlastní zpracování

Začátkem roku v únoru se koná velmi oblíbená akce a to tradiční lidová masopustní veselice pořádána od roku 2013 v areálu lobkovického zámku za účasti mnoha masek. Letos proběhl již třetí ročník. Sami návštěvníci jsou motivováni k přestrojení do masek vyhlášením vítěze o nejlepší masku. Akce se zúčastní i muzikanti s tradičními i netradičními hudebními

nástroji. Na programu jsou ukázky z venkovské zabíječky, projížďky dětí na koních a vozech po Lobkovicích, vystoupení šermířů, střelba z kuše nebo opékání buřtů na otevřeném ohništi atd. Vstup na masopust je pro všechny zdarma. Každým rokem dochází ke zkvalitnění programu a zvýšení počtu prodávačů, aby se zkrátila čekací doba u stánků v důsledku rostoucí návštěvnosti masopustu na zámku Lobkovice. V září proběhla ještě Japonská neděle a to pod záštitou o.s. Aktivita Neratovic a o.s. Lobkovice. Tato akce vzbudila nečekaný zájem u veřejnosti. V průběhu dne se mohli návštěvníci podívat na vystoupení karatistů, ochutnat tradiční japonské speciality jako suši a saké a také si poslechnout vyprávění o Japonsku. Celý program se odehrával v místě otevřené stodoly v areálu zámku.

V létě roku 2014 se v zámeckém areálu konala celkem dvě divadelní představení. V červenci proběhlo představení operety Polská krev (od Oskara Nedbala) hrané studenty operního zpěvu z Konzervatoře Praha. Představení pořádalo o.s. Lobkovice ve spolupráci se Společenským domem Neratovice a majitelem zámku panem Alexandrem Lobkowiczem. Vstupné na představení činilo 150 Kč, Studenti a důchodci za vstupenku zaplatili 100 Kč a děti do 15 let pouze 60 Kč. Po úspěšném červnovém představení se o. s. Lobkovice ve spolupráci se Společenským domem rozhodlo uspořádat další divadelní představení. V září divadlo Esence zahrálo na zámku veselohru Hadrián z Římsů. Vstupné pro dospělé i studenty se prodávalo ve výši 90 Kč, děti do 15 let a důchodci zaplatili pouze 50 Kč.

4.6.3 Komerční využití

Svatební obřady

Od roku 2013 nabízí zámek Lobkovice zájemcům možnost uspořádat svatební obřad. Svatbu lze mít v přízemí v největší ze zrekonstruovaných místností. Kapacita místnosti je přibližně 40 osob. O svatební obřady bohužel není na zámku zájem. Dodnes ani jeden svatební obřad neproběhl, ale to souvisí i s celkovou propagací zámku, která je popsána v kapitole níže. Přitom by stačilo vytvořit určitý svatební balíček, který by zahrnoval pronájem místnosti, možnost výzdoby prostoru dle přání novomanželů, reprodukovanou hudbu a možnost fotografování v interiéru zámku a především v zámeckém areálu a vhodně ho propagovat nejen na nově vytvořených webových stránkách zámku, ale i ve svatebních agenturách v okolí, kde by bylo nabízeno místo pro konání svateb na zámku Lobkovice. Z blízkého okolí přichází do úvahy celkem 2 instituce a to:

- Svatební agentura Valérie – specializace na organizování svateb v okrese Mladá Boleslav, Nymburk, Praha-východ, ale i Mělník. (Svatební agentura Valérie, 2015)
- Svatební salon Elisa- který se zaměřuje i na zajištění svateb. (Svatební salon Elisa Brandýs nad Labem, 2015)

V pořádání satebních obřadů má zámek Lobkovice v okolí velkou konkurenci. Možnost uspořádat svatbu na zámku nabízí zámek Mělník, Liblice, Veltrusy i Brandýs nad Labem.

Prodej suvenýrů

Návštěvníci mají možnost koupit na zámku různé upomínkové předměty. Jedná se především o pohlednice s vyobrazením zámku, turistické známky a vizitky nebo knížky lobkovické rodačky Hany Sudové a nově i model zámku. Na prodejně mohou dostat také informační leták o Františku Palackém nebo o Lobkovicích, kde je zmíněn jeden odstavec o zámku Lobkovice. Samotný informační leták o zámku Lobkovice ovšem neexistuje. Prodejní pult je umístěn u vstupu do zámku v první z místností.

Zámek nenabízí vhodné podmínky pro komerční využití vzhledem k tomu, že jsou zrekonstruované pouze čtyři místnosti a rekonstrukce dalších místností se v blízké budoucnosti neplánuje. Proto jiné formy komerčního využití na zámku nejsou běžné. Komerční využití by mělo respektovat osobitost zámku a zároveň brát ohled na stav památky a nepoškodovat ji. Do budoucna by bylo možné využít zámek pro filmování. Tím, že by zámek sloužil jako kulisa pro natáčení filmu či seriálu by mohlo dojít k zvýšení zájmu o zámek.

4.7 Otevírací doba

Zámek nemá pevně danou a pravidelnou otevírací dobu jako u jiných památkových objektů, ale na rozdíl od nich je otevřen celoročně. Návštěvníci, kteří mají zájem o prohlídku zámku, si ji mohou telefonicky objednat na jakýkoliv den či hodinu, záleží, jak se dohodnou s manželi Růžičkovými. Ti na zámku pracují jako dobrovolní průvodci. Zámek není celý přístupný, návštěvníci mohou navštívit pouze asi desetinu zámku zpřístupněnou veřejnosti. Také je možné projít si celý areál zámku.

4.8 Vstupné

Prohlídka zámku Lobkovice je stanovena na 20 Kč za dospělého a 5 Kč za dítě do 12 let. Studentům a seniorům nebo zdravotně postiženým žádná sleva poskytována není a to z toho důvodu, že cena vstupného už je i tak nastavena velmi nízko. V ceně se odráží skutečnost, že neexistuje žádný prohlídkový okruh, jak je to obvyklé na většině památkových objektů.

V případě konání kulturních akcí na zámku se vstupné stanovuje zvlášť. Na divadelní představení *Polská krev* platili dospělí vstupné ve výši 150 Kč a studenti s důchodci celkem 100 Kč. Děti do 15 let mohly na představení za pouhých 60 Kč. V září se uskutečnila na zámku veselohra *Hadrián z Římsů*. Vstupné pro dospělé i studenty se prodávalo ve výši 90 Kč, děti do 15 let a důchodci zaplatili pouze 50 Kč.

4.9 Návštěvnost

Jak vyplývá ze statistických dat (viz kapitola 2.4), oblast Mělnicko nepatří mezi velmi turisticky navštěvované místo, i přesto, že je to oblast bohatá na kulturní i přírodní památky, turisty prozatím nebyla tolik objevena. Zámek Lobkovice je jednou z nejméně navštěvovaných kulturních atraktivit jak v turistické oblasti Střední Čechy – Severovýchod-Polabí, tak na Mělnicku. Ani zdaleka se nepřibližuje číslům návštěvnosti zámků, ale i dalších kulturních zařízení a památek na Mělnicku, jak ukazuje tabulka č. 7. I když se nepodařilo získat data všech významných památek v turistické oblasti Mělnicko z důvodu nesouhlasu majitele památky s uveřejněním tohoto čísla, je vidět, že návštěvnost památek se pohybuje v řádech tisíců, u muzeí jde dokonce o čísla v řádech desetitisíců.

O návštěvnosti zámku Lobkovice se nevedou žádné statistiky, neexistují tedy žádná konkrétní čísla, která by mohla být zpracována do tabulky. Základní přehled o ní mají manželé Růžičkovi, kteří návštěvníky do areálu a samotné budovy zámku pouští a vedou knihu návštěv, kam mohou návštěvníci psát vzkazy, pozitivní i negativní. Obecně se návštěvnost samotného zámku a jeho prostor pohybuje řádově ve stovkách a odvíjí se od aktuálních výstav, v roce 2014 na zámek dokonce zavítalo kolem 1000 návštěvníků. Některé výstavy zaznamenaly velký ohlas, jiné naopak mezi návštěvníky nevzbudily takové nadšení. Například výstava *Med a jeho výroba*, kde součástí programu byla například ochutnávka medu a medoviny, možnost vyzkoušet si zdobení perníčků, výroba svíček ze včelího vosku a prodej medových výrobků přilákala velký počet návštěvníků a to i z řad škol a školek a

dodnes ji patří první místo v počtu návštěvníků výstavy. To jen ukazuje, že krátkodobé výstavy doplněné o doprovodný program dokáže zaujmout a přilákat velké množství návštěvníků, především z řad dětí, škol a školek. V tomto duchu by se mělo pokračovat i nadále. Také zde působí sezónnost, kdy v letních měsících je návštěvnost oproti zbytku roku slabší.

Velký podíl návštěvníků zámku tvoří místní obyvatelé. Mimo to na zámek přijíždějí návštěvníci individuálně, většina z nich v doprovodu rodin nebo přátel a to z okolních regionů, Prahy a výjimečně i ze vzdálených míst. Zámek by se měl ve větší míře zaměřit na organizované skupiny, například školy, školky nebo zájezdy seniorů a zejména na návštěvníky z blízkých regionů.

Z hlediska návštěvnosti jsou významné především pořádané kulturní akce. Například Masopust na zámku přilákal do zámeckého areálu kolem 500 osob v roce 2013 a toto číslo každý rokem narůstá. Letos se masopustu zúčastnilo už přes 1000 lidí. (údaj od pana Růžičky) Návštěvnost divadelních představení Polská krev a Hadrián z Římsů zaznamenaly dvě stovky platících diváků.

Tabulka č. 7: Přehled návštěvnosti vybraných kulturních zařízení v turistické oblasti Mělnicko v letech 2011-2013

KULTURNÍ ZAŘÍZENÍ	ROK		
	2011	2012	2013
Věž a kostnice chrámu sv. Petra a Pavla v Mělníku	Majitel nedal souhlas ke zveřejnění	9 500	Majitel nedal souhlas ke zveřejnění
Zámek Mělník	Majitel nedal souhlas ke zveřejnění	Údaje nebyly zaslány	Údaje nebyly zaslány
Zámek Nelahozeves	Majitel nedal souhlas ke zveřejnění	Majitel nedal souhlas ke zveřejnění	Údaje nebyly zaslány

Zámek Veltrusy - národní kulturní památka	1 999	1 839	4 728
Zámek Brandýs n.L. - St.Boleslav	9 197	9 597	9 679
Oblastní muzeum Praha-východ v Brandýse nad Labem	29 505	29 905	26 508
Památník B. Smetany v Obříství	315	148	305
Regionální muzeum Mělník	22 528	16 679	20 980

Zdroj: (NIPOS, 2012 - 2014), vlastní zpracování

4.10 Zapojení zámku do širší spolupráce

Dalším velmi často probíraným tématem v cestovním ruchu je partnerství subjektů činných v cestovním ruchu a to jak veřejných, tak soukromých a zapojení zámku do širší spolupráce. Zde je zapojení zámku do spolupráce většího rozsahu relativně omezené a je to také jeden z hlavních problémů. Nejvýznamnější spolupráci tvoří s o. s. Lobkovice, které stojí za pořádáním nejrůznějších kulturních akcí v zámeckém areálu. Zámek úzce spolupracuje s tímto sdružením a zapojuje se do jeho projektů. Mezi další organizace patří:

- spolek Aktivita Neratovice – podílí se spolu se spolkem Lobkovice na pořádání kulturních akcí (například Japonská neděle v zámeckém areálu Lobkovice)
- Společenský Dům Neratovice - spolupráce zejména na kulturních akcích spojených s divadelním představením. (Hadrián z Římsů, Polská krev)

Potenciál v této oblasti je spatřován v navození spolupráce s turistickými informačními centry v okolí (v Mělníku a Brandýse nad Labem). Tomu musí předcházet vyhotovení informačního materiálu o zámku Lobkovice a jeho začlenění do informačních letáků o památkách a nejen těch na Mělnicku. Další možnost spolupráce by byla možná se Středočeským krajem, mikroregionem nebo sponzory. Velkou nevýhodou je i neexistence destinačního managementu Mělnicka.

Existuje možnost zapojit se do širšího okolí v rámci společnosti Zlatý pruh Polabí, o. p. s., která působí v oblasti podpory cestovního ruchu pro tu část Středočeského kraje, která je na severovýchod od Prahy a nese označení Polabí. Na základě konkrétních partnerských smluv spolupracuje s turistickými informačními centry a dalšími subjekty cestovního ruchu, ať již s podnikateli nebo zástupci měst a obcí. (Zlatý pruh Polabí, 2015)

4.11 Marketing a propagace

Zámek marketingu a propagaci nevěnuje dostatečnou pozornost a v tomto ohledu má velké mezery, jelikož využívá velmi úzkou škálu propagačních aktivit. Absence marketingu a propagace je považována za klíčový problém. Pokud totiž nebude vyřešen nebo alespoň částečně odstraněn, není šance, aby se zámek stal navštěvovaným v regionálním i lokálním měřítku a obstál v konkurenci. V dnešní době, kdy je kulturní nabídka zámků a dalších památek velmi široká a návštěvníci jsou vystavěni mnoha masovým kampaním, není možno bez marketingové propagace uspět. Kvůli tomu mnoho lidí i v blízkém okolí o zámku vůbec neví.

Na zámku Lobkovice se o propagaci starají vlastními silami. Chybí pracovník, který by se orientoval pouze na marketing a pracoval na propagaci zámku, zvyšování jeho povědomí u veřejnosti nebo komunikoval s veřejností. Z finančních důvodů není možné přijmout zaměstnance pouze na marketing. Proto se nabízí řešení přijmout zaměstnance pouze na poloviční úvazek, který se v tomto oboru dobře orientuje.

Zámek Lobkovice se neprezentuje na žádných svých **vlastních webových stránkách**. V tom vidím další základní nedostatek. Oficiální webové stránky zámku jsou nejlepším zdrojem informací, proto by bylo potřeba je vytvořit a to s originální grafikou a designem, který zaujme na první pohled. V nabídce stránky by neměly chybět aktuality, nadcházející akce, otevírací doba, mapka s dopravním spojením, možnost pořádání svatebního obřadu a především fotografie zámku. Tyto informace poskytuje na svých stránkách pouze občanské sdružení Lobkovice, ale ani zde není žádná sekce, která by se věnovala pouze zámku. Návštěvník musí vyvinout velké úsilí, aby nějaké informace o zámku našel.

Zámek Lobkovice nedisponuje ani žádným **profilem na sociální síti Facebook**. Jde o poměrně nenáročný způsob prezentace, který by při zvolení vhodné formy mohl výrazně zasáhnout hlavně mladší návštěvníky. Profil na Facebooku by měl být propojen s webovými

stránkami zámku a průběžně aktualizován o aktuality z rekonstrukce objektu fotografiemi zachycující přeměnu.

Propagaci by bylo vhodné podpořit zejména na internetu. V současnosti se informace o zámku objevují na **těchto webových stránkách a cestovatelských portálech**: www.hrady.cz, www.czecot.cz, www.kam-na-vylet.cz a www.stredoceske-zamky.cz. Informace na nich umístěné však zpravidla nejsou aktuální a zatím se nenašel nikdo, kdo by provozovatele těchto webových stránek k aktualizaci obsahu informoval. Jedná se zejména o otevírací dobu zámku. Na mnoha portálech se uvádí, že je zámek nepřístupný veřejnosti, i když je tato informace nepravdivá. Na známých cestovatelských portálech jako je www.kudyznudy.cz nebo www.atlas.cz není o zámku Lobkovice ani zmínka. To by bylo dobré do budoucna změnit. Stejně tak by bylo dobré informaci o zámku Lobkovice umístit na webové stránky www.lobkowicz.cz, které obsahují informace o sídlech rodu Lobkowiczů.

Další formou propagace by mohla obstarat i turistická informační centra v Mělníku a Brandýse nad Labem v podobě informačních **letáků a brožur**. Propagační materiály o zámku by mohly být volně dostupné v pokladnách dalších památkových objektů v okolí, například na zámku v Brandýse nad Labem, Liblce, Mělník atd., v ubytovacích a stravovacích zařízeních nebo školách a školkách v okolí.

Propagace kulturních akcí probíhá formou výlepu 10 ks plakátů v Lobkovicích a Neratovicích. Potřeba plakáty rozmístit i do širšího okolí především na zastávky hromadné dopravy nebo přímo do dopravních prostředků. Z hlediska propagace zámku a jeho kulturních akcí je také důležitá **publicita v médiích**. Prostřednictvím inzerce v místních denících jako jsou Neratovické listy, Neratoviny a Lobkovické listy, které podávají pravidelné informace o dění v Neratovicích a Lobkovicích, jsou propagovány kulturní akce, ale i nově probíhající výstavy. Kulturní akce masopust byla mimo jiné uvedena v Týdeníku Mělnicko a víkendové příloze MF Dnes. Atraktivní formou propagace jsou také televizní pořady, dokumenty, reportáže z akcí a návštěvy zámku, rozhovory atd. Díky tomu má zámek možnost dostat se do povědomí širokého spektra potenciálních návštěvníků. Na internetovém televizním portálu – regionální televize Mělníček TV- působícího v okrese města Mělník, který přináší informace o společenských událostech, kulturních akcích a zajímavých osobnostech z regionu Mělník je umístěna reportáž z února 2015 o kulturní akci Masopust. Do budoucna TV Mělníček plánuje spustit pořad o zajímavých tipech na výlet v okolí, jehož součástí by mohla být i reportáž o zámku Lobkovice a jeho návštěvě.

Jako forma distribuce se nabízí i umístění **dopravního značení** kulturních a turistických cílů přímo na zámek, které by nabádalo potenciální turisty z řad pěších turistů i cykloturistů k návštěvě.

Správa zámku by mohla popřemýšlet i o možnosti zapojení do hry **geocaching**. Tato aktivita sice nenavazuje na historický odkaz zámku, ale v současné době je velmi populární. Umístění tzv. geocache do blízkosti zámeckého areálu by mohlo zvýšit povědomí o jeho existenci a motivovat k návštěvě z řad nadšenců do této hry. Jedná se o velmi jednoduchou aktivitu, téměř s nulovými náklady, která by však mohla být pro zámek velice přínosná.

4.12 Památky v okolí zámku a další atraktivita

Pro rozvoj zámku je potřeba znát dobře okolí. Případná spolupráce s regionálními subjekty či okolními památkami je také jedna z možností, jak zámek rozvíjet.

Kostelec nad Labem - židovský hřbitov (Kostelec nad Labem), 5 km

Hřbitov z roku 1594 s dochovanými náhrobky od poloviny 19. Století.

Měšice u Prahy - zámek (Měšice), 7 km

Zámek byl postaven jako hlavní sídlo rodu Nosticů místo již nevyhovující renesanční tvrze. R. 1945 jim byl zkonfiskován a upraven pro potřeby zdravotnictví. Okolo zámku se rozkládá anglický park.

Liblice - zámek (Liblice), 7 km

Barokní zámek s třípatrovou střední oválnou částí, která spojuje dvě boční dvoupatrová křídla. Navrhl ho Giovanni Batista Alliprandi. V parku se nachází pseudorománská hrobní kaple Thun-Hohensteinů.

Památník Bedřicha Smetany (Obříství), 7 km

Významná architektonická památka pozdně barokního charakteru, původní lamberská usedlost Ferdinadiových, kde Smetana prožil několik šťastných let svého života.

Brandýs nad Labem - zámek (Brandýs nad Labem), 11 km

Původní gotický hrádek se změnil v renesanční královský zámek během 16. století, a to díky císaři Ferdinandu I. Stejně jako on si Brandýs oblíbil i císař Rudolf II. Zámek utrpěl značné škody za třicetileté války.

Oblastní muzeum Praha - východ (Brandýs nad Labem), 11 km

Arnoldinovský dům (podle Matyáše Arnoldina z Klorenštejna), postaven v 16. st. a byl různě stavebně upravován. V letech 1979 až 1989 byl rekonstruován.

Brandýs nad Labem - židovský hřbitov (Brandýs nad Labem), 11 km

Velmi cenný hřbitov s náhrobky renesančního a barokního typu a jednou tumbou založen roku 1568. Nejstarší dochovaný náhrobek je z roku 1572. (Atlas Česka, 2015)

Poutní místa (Stará Boleslav), 12 km

Sarou Boleslav proslavila smrt sv. Václava, kterého tu v roce 935 zavraždil jeho bratr Boleslav. K činu došlo u kostela sv. Kosmy a Damiána, na jehož místě dnes stojí bazilika sv. Václava. Ve známém poutním místě stojí za vidění také románský kostel sv. Klimenta a barokní chrám Nanebevzetí Panny Marie. českých zemí. (Kudy z nudy, 2015)

4.13 Identifikace města se zámekem

Pozitivní vztah a identifikace obyvatel města je jedním ze základních předpokladů úspěchu projektu a zapojení památky do širšího kontextu. Bohužel právě v případě zámku Lobkovice je tato identifikace velice nízká. Obyvatelé města si neuvědomují význam zámku a nespatřují v něm příležitost. Běžný je i fakt, že mnoho obyvatel města zámek ještě nenavštívilo. Občané většinou přicházejí pouze na speciální kulturní akce. Přitom město by mohlo ze zvýšené návštěvnosti zámku profitovat, kdyby se podařilo přilákat návštěvníky i z širšího okolí, protože by návštěvníci mohli navštívit nejen zámek, ale i město. Pro zajímavost lze zmínit, že ve městě téměř neexistují služby navazující na nabídku zámku, jako jsou ubytovací a stravovací kapacity nebo kvalitní informační systém. Přínosem je činnost spolku Lobkovice, který na zámku pořádá různé kulturní akce především pro místní obyvatele.

4.14 Předpoklady, bariéry a problémy zámku

Předchozí analýza zámku a jeho okolí poskytla výchozí informace pro shrnutí předpokladů a bariér zámku. Nalezení předpokladů, ale i bariér je základním výchozím bodem pro to, aby byly navrženy vhodné projekty, které pomohou rozvoji zámku do budoucna a zvýšení jeho návštěvnosti.

Obecně lze říci, že zámek má předpoklady k tomu, aby se stal významnou kulturní atraktivitou turistické oblasti Mělnicko a zvýšila se jeho návštěvnost, i když se v blízké budoucnosti s rekonstrukcí dalších místností nepočítá. Prozatím však nedisponuje předpoklady, aby se mohl zařadit na úroveň předních českých zámků a stát se významnou kulturní atraktivitou turistického regionu Střední Čechy. Skutečností, že zámek není zrekonstruován, by se ovšem v budoucnu dalo využít. Zámek Lobkovice má celkem 30 místností a i když v současnosti je návštěvníkům zpřístupněn jen zlomek z nich, ve vzdálené budoucnosti by se mohly otevřít veřejnosti další z nich. Postupné opravy a zpřístupňování dalších místností by mohly lákat návštěvníky k opakované návštěvě zámku, neboť prohlídka zámku by se měnila v návaznosti na právě probíhající opravy a zámek by se tak „měnil v čase“. Návštěvníci by mohli mít zájem sledovat vývoj oprav a proměnu zámku na vlastní oči a pokaždé návštěvě obdivovat nové prostory. Vzhledem k dlouhodobému charakteru a pomalému tempu oprav bude moci zámek Lobkovice z této výhody čerpat mnoho let.

4.14.1 Předpoklady

Samotný objekt, jeho historie a vývoj – zámek má dlouhou historii, může odkazovat na významné osobnosti, které jsou zmíněny v kapitole 4.3. Ve vlastnictví významného rodu Lobkowiczů.

Velký areál zámku – možnost využít k pořádání různých kulturních akcí.

Poloha zámku a dostupnost - na jednu stranu výhoda. Blízko Prahy, díky tomu dobré dopravní spojení jak vlakem, tak autobusem, z Prahy se sem lze časově dostat do hodiny. Na druhé straně málo turisticky navštěvovaná oblast se slabým cestovním ruchem, která není cílovou turistickou oblastí.

Přístup spolku Lobkovice – členové spolku mají zájem o zvýšení návštěvnosti, nechybí nadšení, chuť k inovacím, změnám či akcím zábavně – kulturního charakteru. Majitel A. Lobkowicz souhlasí s pořádáním akcí na zámku.

Památková péče – zámek je od roku 1958 zapsán do státního seznamu, proto veškeré opravy a rekonstrukce mohou být zdarma konzultovány s odborníky v rámci památkové péči podle zákona o státní památkové péči (20/1987 Sb.) a je možné získat finanční pomoc z programů ministerstva kultury a dalších institucí.

4.14.2 Bariéry bránící rozvoji

V první řadě je důležitý **přístup pana Alexandera Lobkowicze**, jako současného majitele zámku. Pokud majitel zámku nebude mít zájem zámek dále rekonstruovat a aktivně zapojit do života společnosti, pak je veškerá snaha zbytečná.

Způsob vedení zámku – chybí personál přímo zaměstnaný pod majitelem zámku. Majitel zámku Alexandr Lobkowicz pobývá v zahraničí a zámek navštěvuje jen výjimečně.

Žádné cenné vybavení, depozitář, mobiliář, sbírky – Zámku chybí jakékoliv vybavení, nezrekonstruované místnosti prázdné a nabízí se otázka, co by se do nich po rekonstrukci umístilo a co by mohli návštěvníci na zámku shlédnout a obdivovat.

Okolní památky – Brandýs nad Labem, zámek Mělník a další památky – největší konkurenti zámku Lobkovice, spjatý s regionem. Nabízí se možnost navázat s nimi spoluprací alespoň v podobě umístění propagačních materiálů na jejich pokladny.

Absence marketingu - Neexistence jakékoliv marketingové strategie, chybí webové stránky a další prostředky marketingové komunikace.

Finanční situace zámku – Jako u dalších památek, i zde se můžeme setkat s nedostatkem finančních prostředků. Nutnost oprav a udržování stavu památky je velkou finanční zátěží. S tímto bodem souvisí i bariéra a to další rekonstrukce zámku, kdy je plánována pouze oprava fasády, ale už se neřeší rekonstrukce interiéru. Z toho důvodu není možné otevřít prohlídkovou trasu zámkem.

Topení, elektřina, sociální zařízení – po celém zámku chybí topení. Tento fakt omezuje pořádání akcí v interiéru zámku v zimních měsících, kdy teploty klesají pod bod mrazu. Dalším omezením je nefunkčnost elektřiny, která je zavedena pouze do 4 zrekonstruovaných místností a chybějící sociální zařízení pro návštěvníky zámku.

Absence destinačního managementu - Naprostá absence destinačního managementu a jeho praktik, které by vedly ke zvýšení návštěvnosti celého regionu. Absence se odráží v neexistenci produktu dané oblasti.

Nedostatečná infrastruktura cestovního ruchu, zejména stravovacích zařízení, ale i ubytovacích zařízení v Lobkovicích a blízkém okolí a faktory sloužící k relaxaci jako jsou posezení, lavičky atd.

Turistické značení k zámku ze silnice, cyklostezky i turistických stezek – dodnes chybí. Bylo by přínosné navázat spolupráci s Klubem českých turistů.

4.14.3 Problémy

Návštěvnost – velmi nízká, jeden z hlavních problémů, se kterými se zámek potýká. Obecně by k nárůstu návštěvnosti mělo dojít po zlepšení propagace a marketingu, který napomůže zvýšení povědomí o zámku a odstranění dalších bariér rozvoje.

Kulturní akce – malé množství, bez hlubšího významu a vzájemné provázanosti. Nepracuje s tím, co má k dispozici. Nedostatečně využitý potenciál.

Spolupráce s regionem, dalšími památkami atd. – nulová spolupráce s dalšími subjekty v okolí.

4.15 SWOT analýza

Níže uvedené schéma shrnuje v grafické podobě SWOT analýzu k následným návrhům, tedy shrnutí silných a slabých stránek, příležitostí a možných hrozeb.

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
- Bohatá historie - Významný rod Lobkowiczové - Osobnost Františka Palackého - Poloha zámku v blízkosti Prahy - Snadná dostupnost	- Marketing a propagace - Nedostatek finančních prostředků - Žádné vybavení, depozitáře - Žádný prohlídkový okruh - Prozatím nevyhovující stav zámku

- Celoroční provoz - Blízkost cyklostezky a turistických stezek - Velký areál zámku - Spolupráce se spolkem Lobkovice - Nízká cena vstupného	- z důvodu nedokončené rekonstrukce - Absence destinačního managementu - Nízká vazba na město Neratovice a obyvatele - Infrastruktura CR v okolí - Žádné občerstvení v areálu zámku - Chybí sociální zařízení - Otevírací doba není pevně daná
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
- Dokončení rekonstrukce - Zpoplatnění krátkodobých výstav - Rozšíření nabídky kulturních akcí a krátkodobých výstav - Stimulace destinačního managementu - Spolupráce s dalšími subjekty v okolí a městem Neratovice - Vybudování ubytovacího zařízení přímo na zámku nebo v jeho areálu - Vybudování cyklostezky na levém břehu Labe - Revitalizace zámeckého areálu a budov v něm	- Vytvoření nevhodného produktu - Nízký zájem a odmítnutí změn ze strany majitele zámku - Znehodnocení památky nevhodným projektem - Finanční náročnost - Nesouhlas místních obyvatel se zvýšenou návštěvností

5 Doporučení a návrhy možnosti využití zámku

Následující kapitola je stěžejní částí práce zaměřující se na samotné návrhy možností využití zámku Lobkovice a jeho rozvoj. Pojednává o osobních návrzích, jak zámek do budoucna oživit, zvýšit jeho návštěvnost, která je v současnosti velmi slabá a zapojit ho do regionálního dění. Při tvorbě návrhů se autorka práce snažila vycházet z informací, které

načerpala při vypracovávání teoretické části této práce, z analýzy zámku a jeho okolí, zkušeností, které získala z prohlídky zámku a z rozhovorů s panem Čejkou, členem o. s. Lobkovice. Rozhodla se proto navrhnout především nové a jedinečné kulturní akce konané v zámeckém areálu, které by rozšířily aktuální nabídku, jelikož zámek disponuje omezenými zrekonstruovanými vnitřními prostory, finančními prostředky a chybí autentické a dochované sbírky.

Předpokladem úspěšné realizace jakéhokoli níže uvedeného návrhu je zájem ze strany vedení zámku, v případě zámku Lobkovice jde o zájem ze stran majitele Alexandra Lobkowicze, případně jeho osobní sekretářky paní Smetanové, kteří musejí akce konané na zámku nebo v jeho areálu odsouhlasit. Dále členů občanského sdružení Lobkovice, kteří kulturní akce ve většině případů iniciují a poté i realizují. Další předpoklad vidím v aktivní snaze, úsilí a nadšení členů občanského sdružení Lobkovice při jejich pořádání. Je potřeba, aby neztráceli elán do nových věcí, neboť by byla škoda, kdyby jejich dlouholeté úsilí a práce, kterou zámku věnovali, postupně upadala. Pokud by zámek odmítal jakékoli inovace, velice by tím komplikoval celou situaci a výrazně snižoval potenciál, který jednotlivé projekty nabízejí. Dalším podmínkou je dobře zrealizovaná propagace jednotlivých akcí, protože jestli společnost o akcích neví, nemůže ani vědět o jejich významu a přínosu a nemůže nikdy dojít ke zvýšení návštěvnosti. Částka vynaložená na propagaci bývá dost často vysokou položkou z celkových nákladů. Pokud by ovšem akce získaly na popularitě, dá se očekávat, že po několika letech by již kampaň nemusela být tak rozsáhlá, a tudíž ani investice do ní tak vysoké. Tento fakt by zámek měl vzít obecně v úvahu. Ať bude do budoucna realizovat cokoli, musí počítat s tím, že počáteční náklady a investice budou vždy vyšší a úspěch vysoce nejistý. Až několikaleté opakování jednotlivých akcí může prověřit, zda je o akce skutečně zájem nebo ne a zda má význam je znovu realizovat. Výsledek realizace jakéhokoli návrhu je vždy nejistý a s úspěchem nelze nikdy dopředu napevno počítat, i když je to sebevíc dobrý nápad kvalitně realizovaný. Stejně tak je třeba mít na paměti, že pozitivní efekty nových zrealizovaných návrhů se mohou projevit až po delší době od realizace. Proto by měl být každý projekt hodnocen až s větším časovým odstupem.

Návrhy byly konzultovány s panem Martinem Čejkou, který se vyjadřoval k realizaci jednotlivých projektů.

5.1 Samotné návrhy

Jak již bylo popsáno v kapitole 4.6, zámek Lobkovice se účastní několika kulturních akcí a to na základě jejich realizace občanským sdružením Lobkovice ve spolupráci s dalšími organizacemi nebo sdruženími jako je například Společenský Dům Neratovice nebo občanské sdružení Aktivita Neratovice. Ty se snaží o oživení jistého kulturního odkazu, dění v obci a také se snaží přiblížit zámek místním obyvatelům, což se jim vcelku daří, když se podíváme na návštěvnost. Kulturní akce hrají v nabídce zámku velice důležitou roli. I když jsou náročné na přípravu, přitahují opakovaně návštěvníky (ve velké míře místní), případně i zvyšují příjmy, atraktivitu a konkurenceschopnost na trhu památek. Z pohledu návštěvníka jde o zajímavou atrakci k běžnému provozu zámku, který nevyhovuje všem návštěvnickým skupinám, a v případě zámku Lobkovice hrají kulturní akce ještě markantnější roli z důvodu chybějící prohlídkové trasy interiérem zámku.

Rozšířením nabídky kulturních akcí je příležitost, jak přilákat nové návštěvníky a udržet si stávající. Proto je dobré v tomto trendu pokračovat a to i vzhledem ke skutečnosti, že zámek nedisponuje žádným vybavením, depozitářem nebo sbírkami a proto existuje velmi malý předpoklad, že se jednou stane klasickým typem zámku s historickým interiérem a prohlídkovými trasami.

Zámek potřebuje najít konkurenční výhodu, něco, co je pro něj symbolické a osloví návštěvníky a podpoří jeho *genius loci*. Vzhledem k velkému množství kulturních a kulturně-historických akcí, které se v současné době konají, je třeba vždy najít jedinečnost dané akce. Aby byla památka úspěšná, musí vědět, že dnešní návštěvníci vyhledávají spíše zážitky, něco jedinečného, určitou formu zábavy, ideálně něco, co si s památkou bude nadále spojovat. Pokud mohou památky nabídnout něco neobvyklého, zábavného, šokujícího, zvýší si publicitu a osloví širší spektrum zákazníků ze vzdálenějšího okolí. To ovšem neznamená, že by se zámek měl snažit za každou cenu přilákat návštěvníky pořádáním nevhodných, zbytečně komercializovaných kulturních akcí, ale naopak si trvat na kvalitě.

5.1.1 Kulturně výchovné využití

Historické dny Františka Palackého na Lobkovickém zámku

Výše uvedený nadpis by se mohl v budoucnosti stát názvem zavedené akce, která by se dostala do spojitosti se zámek Lobkovice.

Předpokládaný návrh kulturně výchovné akce je postaven na základní myšlence připomenutí osobnosti Františka Palackého, jeho obdiv k dějinám a historii, jeho díla a života na zámku. Palacký zde často pobýval a nakonec se Lobkovice staly i místem jeho posledního odpočinku vedle své rodiny. Toto téma je využíváno už v současnosti a to umístěním stálé expozice o Františku Palackém do jedné z místností v přízemí zámku.

Akce by se konala pravidelně každý rok, vždy o víkendu, který by byl nejbližší výročnímu dnu úmrtí Františka Palackého, tj. 26. května. Pokaždé se zaměřením na jiné historické období a s obměňovaným programem.

Návrh by byl spojen s využitím především prostorů zámeckého areálu, jelikož vnitřní místnosti prozatím neumožňují pořádání akcí pro velký počet návštěvníků. Akce by byla zpřístupněna veřejnosti za symbolický poplatek na pokrytí nákladů spojených s realizací. Na realizaci této akce by byli osloveni k poskytnutí sponzorského daru i místní lobkovické firmy, které by si tímto krokem zajistily reklamu a zviditelnění.

Kulturně výchovná akce s názvem Historické dny Františka Palackého by se konala formou přehlídky vystoupení jednotlivých skupin v různých věkových kategoriích. Účinkujícím by bylo každý rok nabídnuto určité historické období, které by prezentovali. Například pokud by bylo vybráno období baroka, byly by pořádány koncerty barokní hudby, taneční ukázky dobových tanců atd.

Přednostně by se v tomto projektu zapojily děti ze škol a školek z Neratovic a blízkého okolí. Věkové kategorie by byly celkem čtyři: Předškolní (ve věku 3 - 6 let), mladší školní věk: (6-11 let), starší školní věk (12-15 let), Adolescenti (16-19let). Jednotlivé prezentace by se dělily na jednotlivé žánry, které by si účinkující sami vybírali. Šlo by o tyto žánrové kategorie: dramatické, hudební, literární, výtvarné. Tak by bylo komplexně pokryto celé jedno historické období včetně hudby, literatury a životního stylu té doby.

Akce by byla zahájena čtením úryvku z knihy Dějiny národa Českého v Čechách a na Moravě, která by se vázala k danému prezentovanému období. V rámci vzdělávacích aktivit by se mohly konat besedy a semináře o Františku Palackém. Mimo to by mohla být v prostorách zámku umístěna výstava nejlepších kreseb žáků zúčastněných škol a školek.

Akce je příslibem připomenutí historické osobnosti, zvýšení atraktivity místa, jelikož příběh a asociace se slavným jménem dokáže dodat místu atraktivitu a zvýšení návštěvnosti. Tento projekt by jistě připoutal pozornost nejen v rámci regionu, ale zajistí všech zájemců o historii a osobnost Františka Palackého. Největší návštěvnost se dá ale očekávat ze stran rodičů a příbuzných dětí, kteří se akce zúčastní. Propracovaný marketing a propagace by byla nutností.

Hlavními omezeními tohoto návrhu mohou být:

- Nezískání finančních prostředků na realizaci akce
- Nenavázání spolupráce se subjekty v okolí
- Odmítnutí ze strany vedení zámku, nesouhlas majitele zámku
- Zvolení nevhodné marketingové strategie a špatné propagace
- Neoslovení správných návštěvníků

Historická bitva u Lobkovic

Další navrhovaná akce je spojena s bitvou, která se odehrála u Lobkovic za třicetileté války mezi vojskem švédského generála Bannéra Jana Gustavsona a císařským vojskem vedeným saským generálem Hofkirchem. Celá tato válečná epizoda je spojena s útokem na Prahu, která se ovšem odmítala vzdát a tak se švédský generál rozhodl táhnout k Brandýsu. Právě u Brandýsa hájil přechod přes řeku Hofkirch a tak se Bannér rozhodl řeku přebrodit u Kostelce nad Labem. Když se Hofkirch se o této zprávě dozvěděl, okamžitě zamířil ke Kostelci nad Labem, ale přechodu již nezamezil a couvl k Lobkovicím a právě Lobkovice se staly dějištěm bitvy, ve které bylo vojsko císaře poraženo a Hofkirch se zde zranil a padl do zajetí. Bitva se odehrála 29. Května 1639 a způsobila, že vyhořel Lobkovický zámek a obec byla téměř vylidněna. Po této bitvě byl drancován celý kraj, mnoho vesnic a měst vypáleno a v místech u Lobkovic zemřelo mnoho bojovníků a také tam byli pohřbeni. (Pavlík, 2003, s. 27)

Šlo by o provedení bitvy, jak se skutečně odehrála. Hlavním programem celé akce by tedy byla malá bitevní ukázka z období třicetileté války, která by návštěvníkům ukazovala historický průběh bitvy. Celá akce by se odehrávala v zámeckém areálu, který je dostatečně velký a z pohledu návštěvníka by se mohlo jednat o akce, které by mohly přitáhnout pozornost především rodin s dětmi.

Mimo to by v rámci programu nechyběly další doprovodné aktivity, jako jsou šermířská klání, turnaje, možnost vyzkoušet si řemesla z té doby a samozřejmě dobový jarmark s řemeslníky, kteří část své výroby na místě předvedou. Bitva se odehrála 29. května, ale tato akce by se konala až v měsíci červenci. Hlavním důvodem výběru pozdějšího termínu je jednak předchozí akce, která by se konala o stejném víkendu jako tato. Dalším důvodem je slabá návštěvnost v letních měsících, která by se tímto krokem zvýšila, jelikož v této době mají děti již prázdniny a takovouto akci by mohli uvítat a spolu s rodiči ji navštívit. Akce by se tedy konala vybranou červencovou sobotu a to od 13:00, kdy hlavní program by se dostal

na řadu v 15:00h. Program by mohl být zakončen ve večerních hodinách lidovou veselicí, tancem a vínem. V rámci této akce by v prostorách zámku mohla probíhat výstava o třicetileté válce, proto by po celou dobu konání akce byly přístupny i interiéry zámku s možností prohlídky. Tato akce by mohla být úspěšná a to i z důvodu, že by šlo o jedinou historickou akci tohoto typu s připomenutím bitvy. Žádná podobná se v konkurenčních objektech v turistické oblasti Mělnicko nekoná.

Další návrhy využití

Z kulturních eventů se dále nabízí možnost pořádat hudební, ale i jiné festivaly, koncerty a divadelní představení. Šlo by o pokračování tradice v pořádání těchto akcí, neboť na zámku již proběhly dvě divadelní představení a v plánu jsou i hudební představení a koncerty.

Na zámku se již třetím rokem pořádá Masopust, který je nejen mezi místními obyvateli velmi oblíbený. Nabízí se proto možnost pořádat zde i jiné akce zaměřené na zvyky a tradice jako jsou například Velikonoce na zámku, vítání jara, Svatomartinské hody s vínem, adventní koncerty spojené s vánočním jarmarkem, rozsvěcení vánočního stromku u zámku, Dětský den, Letniční slavnosti nebo pořádání Lobkovického víkendu, kde by měli návštěvníci možnost seznámit se s rodem Lobkowiczů. Součástí těchto akcí by mohly být doprovodné programy a různé workshopy pro děti, ale i dospělé s využitím tradičních materiálů a postupů, které je možné dále předávat a přispět k zachování tradic, což je plně v souladu s kulturně-výchovným posláním památky.

Nabídka výstav

Co se týče aktuální nabídky zámku v podobě výstav, jsou zde uváděna některá doporučení a menší opatření, která by je mohla více zatraktivnit a přizpůsobit se současným trendům v nabídce výstav.

- Přidání zvukových efektů, vyprávění krátkého příběhu, možnost osahat si některé exponáty atd. by mohlo výstavu zatraktivnit zejména pro mladší návštěvníky. Lidé si zapamatují především to, co vnímají více smyly.
- Nabízet prohlídky s odborným výkladem, pořádat přednášky a besedy k aktuálním výstavám.

- Jasně vyznačit názvy expozic a jejich částí, aby návštěvník získal základní přehled o tom, co zámek ve výstavních prostorách nabízí, zejména pokud je v prostorách více expozic
- Pořádat výstavy s doprovodným programem, které, jak se ukázalo, přitahují velké množství návštěvníků především z řad dětí. Například výstava med a jeho výroba, kde si děti mohly vyzkoušet výrobu svíček z vosku, zdobení perníčků nebo ochutnat med, se stala nejnavštěvovanější výstavou na zámku.
- Výstavy na zámku nejsou dostatečně přizpůsobeny pro děti, proto se další návrh týká přizpůsobení výstav tomuto segmentu návštěvníků. Šlo by o doplnění výstav o interakční prvky, jako jsou tabule s lehkými otázkami, které by ověřily vědomosti z výstavních panelů. Odpovědi by se pak mohly nacházet na otáčivých panelech vedle otázek. Děti by si tak vždy otočením odpovědi k jednotlivé otázce mohly zkontrolovat, zda odpověděly správně, nebo ne. Na závěr výstavy by si děti mohly zkusit sestavit model zámku Lobkovice, který je možný zakoupit na pokladně zámku. Toto doplnění by určitě kladně hodnotili i učitelé, kteří navštěvují výstavy se svými třídami.
- Spolupracovat s dětmi z okolních škol i školek a uměleckých škol v Neratovicích, které mohou v návaznosti na návštěvu zámku při hodinách výtvarné výchovy zpracovávat tematický zaměřený projekt. Ten bude následně vystaven v prostorách zámku. Rodiče a příbuzní dětí se pak rádi přijedou na výsledek práce svých potomků podívat a tím pádem zámek i navštíví.

5.1.2 Komerční využití zámku

Zámek Lobkovice vzhledem k tomu, že aktuálně není schopen přilákat velké množství návštěvníků, jejichž vstupné by pokrylo provoz zámku, se musí soustředit i na komerční aktivity, které zajistí dodatečný tok financí. Komerční využití památky by však mělo respektovat její genius loci a zároveň brát ohled na stav památky a nepoškozovat ji. V případě zámku Lobkovice by mohlo jít i tyto komerční aktivity:

Pronájem prostorů pro filmování

Pronájem prostorů zámku nebo jeho areálu pro natáčení filmů, popřípadě seriálů je jednou z nejvýnosnějších komerčních aktivit, protože z nich plyne finanční přínos mnohem

vyšší než ze vstupného a získaná částka může být použita na rekonstrukci dalších místností v interiéru zámku. V nejbližší době je plánovaná oprava fasády zámku, po které by se Lobkovice mohly stát vyhledávaným místem pro natáčení exteriérových záběrů.

Ubytovací zařízení

Hospodářské budovy v areálu zámku nabízí velký potenciál v jejich využití. Většina z nich je dodnes nevyužívaná, nikdo se o ně nestará a chátrají. Přitom památkově chráněná je pouze hospodářská budova, rekonstrukce zbytku budov proto nebude ovlivňována a omezována nařízeními Památkového ústavu v rámci památkové péče, tudíž je zde i větší uplatnění komerčních aktivit. Jednou z možností je vytvoření ubytovacích kapacit. Prostory bývalé stáje by v budoucnosti mohly být přestavěny na malý penzion s kapacitou 20 lůžek, jídelnou a kuchyní. Vzhledem k tomu, že se v obci Lobkovice doposud nenacházejí žádné ubytovací možnosti, mohl by být o tento způsob komerčního využití zájem. Pension by mohl být využit především individuálními návštěvníky, kteří budou mít zájem lépe poznat turistickou oblast Mělnicko. Lákadlem pro hosty by mohla být skutečnost, že jsou „ubytováni na zámku“.

Co se týče dalších budov v zámeckém areálu, nabízí se možnost obnovení zámeckého pivovaru, který byl kdysi umístěn v budově po pravé straně areálu pár metrů od zámku (budova sladovna a stáje v příloze č. 3). Do stájí by mohla být umístěna také zámecká kavárna se základním sortimentem občerstvení a lahůdek. Možnosti využití navrhované v tomto odstavci jsou nad rámec finančních možností současného majitele. Při jejich případné realizaci by musel být zainteresován velký investor. Majitel by mohl také využít granty nebo programy ministerstva kultury ČR.

5.1.2.1 Svatební obřady

Tato komerční aktivita a návrhy jejího řešení byla již popsána v kapitole věnující se analýze nabídky zámku. (viz kapitola 4.7.3.). Zámek ji již má ve své nabídce, ale bohužel o uspořádání svatebního obřadu na zámku Lobkovice zájem doposud není. Přitom by stačilo vytvořit svatební balíček, zahrnující pronájem místnosti, možnost výzdoby prostoru dle přání novomanželů, reprodukovanou hudbu a možnost fotografování v interiéru zámku a především

v zámeckém areálu a vhodně ho propagovat včetně svatebních agentur v okolí, kde by bylo nabízeno místo pro konání svateb na zámku Lobkovice.

5.2 Doporučení do budoucna

Některá doporučení pro zvýšení návštěvnosti zámku Lobkovice, zkvalitnění poskytovaných služeb, využití příležitostí a minimalizaci hrozeb byly uvedeny už v jednotlivých bodech SWOT analýzy a v kapitole věnující se bariérám a předpokladům rozvoje zámku. V těchto kapitolách byly navrženy tipy na zlepšení dopravního značení a dostupnosti zámku, vytvoření webových stránek zámku a obecně zlepšení propagace a marketingu.

Z analýzy a vlastního pozorování na zámku jsou vyhodnoceny další doporučení, která by zámku Lobkovice do budoucna mohla napomoci jeho rozvoji a především k zvýšení návštěvnosti. Jde o následující doporučení:

- **Umístění stojanů pro cyklisty** do zámeckého areálu. Zámek by se po umístění značení k zámku z cyklostezky vedoucí na druhém břehu Labe mohl stát cílem nebo místem zastávky mnoha cyklistů. Bylo by vhodné do budoucna vybudovat zázemí pro cyklisty v podobě stojanů na kola. Právě pro cyklisty by návštěva zámku Lobkovic mohla být ideální, neboť cyklisté často na zámek pouze přijedou, v krátkosti si prohlédnou exteriér a interiér a pokračují v cestě a zámek v současnosti nenabízí služby v takovém rozsahu, aby se zde návštěvníci zdrželi déle.
- Dalším doporučením je **vybudovat sociální zařízení v interiéru zámku**. Bylo by možné ho vystavět v místnosti číslo 2 (viz příloha č. 4), která dříve sloužila jako sklad a přímo se napojuje na výstavní okruh. Zároveň by z druhé strany měla východ do areálu zámku a návštěvníci kulturních akcí zde konaných by nemuseli procházet celou výstavní trasou. Tímto krokem by se zvýšil komfort pro návštěvníky. Nutným zákrokem je i zabudování topení do přístupných interiérů. Interiér zámku se díky tomu bude moci využívat i v zimních měsících.
- Prozatím nemá cenu zavádět stálou otevírací dobu z důvodu nízké návštěvnosti zámku. V budoucnu, pokud vedení zámku odstraní bariéry rozvoje a naopak využije

předpoklady a doporučení, by k růstu návštěvnosti mělo dojít a na tuto skutečnost by měla reagovat i otevírací doba. Jednak **zavedením pevné otevírací doby**, kdy si budou moci návštěvníci bez předchozí sjednané prohlídky prohlédnout areál zámku a také jeho interiéry. A zaměstnáním člověka, který by byl po celou dobu otevírací doby k dispozici v pokladně zámku, případně by měl na starost i prohlídky. Nabízí se možnost zaměstnat někoho z řad studentů, buď z nedalekého Gymnázia Františka Palackého nebo z vysoké školy, ideálně se zaměřením na cestovní ruch.

- Co se týče vstupného, bylo by možné **umístit ke vchodu do zámku kasičku**. Vstupné je tak nízké, že spokojení návštěvníci mohou přispět větší částkou, než je samotné vstupné, na uchování památky a na její rekonstrukci. Kasička může být doprovázena textem, na co by byly peníze v budoucnu použity, což by mohlo návštěvníky k přispění částky více motivovat.
- Také se nabízí možnost **zpoplatnit mimořádné výstavy** samostatně, jelikož přitahují opakovanou pozornost místních obyvatel, na druhé straně vyžadují dodatečné náklady na jejich uspořádání. Výše vstupného by záleželo na kvalitě, významu a prestiži výstavy. Tento krok by ale mohl být riskantní a ve výsledku by mohlo dojít k poklesu návštěvnosti, jelikož mimořádné výstavy navštěvují především místní obyvatelé, školy a školky z okolí, které by vyšší částka mohla od návštěvy odradit.
- Další doporučení souvisí s identifikací místních obyvatel se zámek. Je důležité, aby se zámek v budoucnosti více otevřel. A to nejen návštěvníkům, ale i odborníkům, dalším památkovým objektům a místním obyvatelům. Pro úspěšný rozvoj je důležitá komunikace s lidmi odborného vzdělání, stejně tak jako s laiky. Vedení zámku by se nemělo bát účastnit se diskusí, být otevřený připomínkám a podnětům z vnějšku, stejně tak aby i podněty k diskusi sám produkoval. Do budoucna by se mohla změnit jistá uzavřenost zámku, zlepšilo by to i vztah místních občanů k zámku a prostřednictvím diskusí a komunikace by mohly vznikat nové nápady.
- Poslední bod se týká **propagace a marketingu kulturních akcí**. Propagace a marketing zámku a okrajově i kulturních akcí byly podrobně popsány v předchozí kapitole, proto se tato část zaměřuje pouze na propagaci kulturních akcí formami, které v předchozí kapitole zmíněny nebyly. Propagace kulturní akce by měla probíhat v médiích regionu prostřednictvím tiskové zprávy k ní vytvořené. Ta by měla být

rozeslána i na turistické portály, jako je Kudy z nudy a na portál Středočeského kraje middleczech.kr-stredcesky.cz. Propagace by měla probíhat i prostřednictvím webových stránek a sociálních sítí, především na nově vzniklé profilové stránky na Facebooku nebo na stránkách města Lobkovice a Neratovice. Co se týče informací o dané akci, neměl by chybět název akce, termín konání, program a měl by být i jasně definovatelný význam, jedinečnost a přínos akce. Propagace by měla cílit především na obyvatele a návštěvníky regionu, kteří se tam v dané době pohybují. Propagovat ji v ubytovacích zařízeních v regionu, na pokladnách jiných turistických památek a atraktivit, v nejbližším lázeňském městě Toušeň a v okolních turistických informačních centrech. Jako důležitý informační zdroj je potřeba brát i návštěvníky zámku a kulturních akcí a jejich osobní doporučení a hodnocení, které lze při rozhodování, zda zámek a akci navštívit či ne považovat za rozhodující. V současné době má ústní reklama od osob blízkých velký význam. Je tedy nutné zajistit, aby ze zámku návštěvníci odcházeli spokojení a s pocitem, že se o svůj zážitek musí podělit s ostatními.

Závěr

Zámek Lobkovice patří právem mezi kulturní památky na našem území zapsané do státního seznamu památek. Jeho historie, spojení s významným rodem Lobkowiczů a v neposlední řadě významné osobnosti s ním spjaté z něj tvoří významnou památku turistické oblasti Mělnicko. Bohužel lze od otevření zámku veřejnosti spatřovat nízký zájem z řad návštěvníků a o zámku se obecně mezi obyvateli ČR málo ví. Pravdou sice je, že s poklesem návštěvnosti a úbytkem popularity se potýkají téměř všechny památkové objekty na našem území, přesto v případě zámku Lobkovice lze hovořit o větším problému a především velké škodě.

Hypotéza vznesená na začátku práce se potvrdila, zámek má dostatečný potenciál a skýtá mnoho možností pro využití. Bohužel rozvoji potenciálu brání nedostatečný zájem ze strany majitele zámku. Další příčiny jeho nízké návštěvnosti a nízkého povědomí mezi obyvateli jsou dostatečně rozebrány a popsány v předchozích kapitolách práce. Cílem práce bylo přijít s návrhy, který by napomohly zvýšit návštěvnost zámku Lobkovice a povědomí o zámku nejen ze strany místních obyvatel, ale i z okolí, včetně turistické oblasti Mělnicko. Pro dosažení cílů byla potřeba nejprve analyzovat současný stav zámku Lobkovice, který se nachází v soukromém vlastnictví pana Alexandra Lobkowicze, na základě prohlídek zámku, osobních rozhovorů s panem Čejkou, členem občanského sdružení Lobkovice a panem Růžičkou, též členem o. s. Lobkovice a z dostupných informací.

Na základě analýzy zámku byla vypracována SWOT analýza, která vykresluje situaci, v níž se zámek nachází a jaké příležitosti se mu nabízí. Ukázalo se, že rozvoji zámku brání mnoho bariér, které je třeba odstranit. Především je potřeba zaměřit se na kvalitní marketing a propagaci, která je v současné době téměř nulová. Stěžejní částí práce je kapitola, věnující se vlastním návrhům na prostředí zámku, vycházející z analýzy zámku. Vzhledem k tomu, že zámek aktuálně disponuje jen částí zrekonstruovaných interiérů, chybí prohlídkový okruh, vybavení, depozitáře nebo sbírky, které by návštěvníky zaujaly, byly vypracovány návrhy především kulturně vzdělávacích akcí, které by se mohly konat v rozlehlém zámeckém areálu. Návštěvníky zpravidla lákají kulturní akce, kterými je třeba oživit prozatím malou nabídku zámku.

Škála navrhovaných možností využití budovy zámku pracuje s cestovním ruchem, ale zastoupení mají i komerční aktivity. Uvedené návrhy mohou být inspirací nejen pro vlastníka zámku, ale především pro o. s. Lobkovice, které stojí za realizací již proběhlých kulturních

akcí na zámku. Poslední kapitola se věnuje doporučením do budoucna, která by rovněž měla napomoci zvýšit zámku návštěvnost.

Zvolené téma této práce nebylo zcela vyčerpáno. I přes to, že byla hlavní část práce rozšířena o několik stran, zůstalo mnoho prostoru pro další studium a návrhy na budoucí využití, vztahujících se především k nově zrekonstruovaným prostorům zámku, které nebyly zahrnuty z toho důvodu, že zámek v nejbližší době s rekonstrukcí interiéru zámku nepočítá.

Zdroje

Publikace

BERÁNEK, J. a kol. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: MAG CONSULTING s.r.o., 2013. ISBN 978-880-8724-46-1.

ČEJKA, M. aj. *Na březích Labe- Lobkovice a Mlékojedy v proměnách času*. Praha: Baron, 2014, ISBN 978-80-86914-73-2.

GETZ, D. *Event management and event tourism*. Cognizant Comunitation Corporation, 1997. ISBN 978-18-8234-546-0.

HEŘMANOVÁ, E, CHROMÝ, P. *Kulturní regiony a geografie kultury*. Praha: ASPI, 2009. ISBN 978-80-7357-339-3.

HESKOVÁ, M. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 2. upr. vyd. Praha: Fortuna, 2011. ISBN 978-80-7373-107-6.

INDROVÁ, J. a kol. *Cestovní ruch- základy*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2003. ISBN 978-80-245-1569-4.

KAIGL, J. *Památková péče, in: Sborník statí o kultuře v letech 1998-2003* [online]. Praha: NPÚ, 2004. Dostupné z WWW: < <http://www.npu.cz/pp/dokum/ppclanky/ppcl050103kaigl> >

KESNER, L. a kol. *Marketing a management muzeí a památek*. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-1104-4.

Kolektiv autorů. *Encyklopedie českých tvrzí II. (K-R)*. Praha: Argo, 2000. ISBN 80-72032-79-8.

KOŘÁLKA, J. *Lobkovický zámek v Neratovicích v životě a díle Františka Palackého*. Praha: AKROPOLIS, 2007. ISBN 978-80-86903-49-1.

KOTÍKOVÁ, H. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-46036-6.

KOTÍKOVÁ, H., SCHWARTZHOFFOVÁ, E. *Nové trendy v pořádání akcí a událostí (events) v cestovním ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2008. ISBN 978-80-871-4704-7.

PALÁTKOVÁ, M., ZICHOVÁ, J. *Ekonomika turismu – turismus České republiky*. 2. Vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2014. ISBN 978-80-247-83643-3.

PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. 2. vyd. Praha: Linde, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2.

PATOČKA, J., HEŘMANOVÁ, E. *Lokální a regionální kultura v České republice: kulturní prostor, kulturní politika a kulturní dědictví*. Praha: ASPI, 2008, 199 s. ISBN 978-807-3573-478.

PAVLÍK, M. *Neratovice – Tudy šla historie, aneb člověče zastav se a zavzpomínej*. Neratovice: Město Neratovice, 2003. ISBN 80-239-6892-0.

PETRŮ, Z. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. Praha: Idea Servis, 1999. ISBN 80-85970-29-5.

RIEGL, A. *Moderní památková péče*. Praha: Národní památkový ústav, 2003. ISBN 80-86234-34-7.

ŠINDLER, P. *Event marketing: Jak využít emoce v marketingové komunikaci*. Praha: Grada, 2003. ISBN 80-247-0646-6.

TITTELBACHOVÁ, Š. *Turismus a veřejná správa*. Praha: Grada Publishing a.s., 2011. ISBN 978-80-247-3842-0.

Zákony

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů – LITINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD.

Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy č. 73/2000 Sb. m. s.

Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 338/92 Sb., o dani z nemovitosti

zákon č. 357/92 Sb., o dani dědické, darovací a dani z převodu nemovitosti

zákon č. 586/92 Sb., o daních z příjmů

zákon č. 307/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 20/1987 Sb.

Zákon č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu

Internetové zdroje

Financování památkové péče. *Národní památkový úřad*. [online]. 2014 [cit. 2015-01-18]. Dostupné z: <http://old.npu.cz/pp/dokum/ppclanky/ppcl05/ppcl051223financ/>.

Granty a dotace. *Ministerstvo kultury*. [online]. 2015 [cit. 2015-01-18]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/granty-a-dotace/default.htm>.

Lobkovice – tvrz. *Toulky po Čechách*. [online]. 2015 [cit. 2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.toukypocechach.com/lobkovice.php>.

Lobkovice. *Hrady.cz*. [online]. 2003 [cit. 2015-02-19]. Dostupné z: <http://www.hrady.cz/?OID=1330>.

Lobkovice – zámek. *CZECOT*. [online]. 2013 [cit. 2015-02-20]. Dostupné z: http://www.czecot.cz/turisticky-objekt/55798_lobkovice-zamek-neratovice.

Slavnostní otevření zámku v Lobkovicích. *Neratovice – oficiální stránky města*. [online]. 14. 5. 2013 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: <http://neratovice.cz/slavnostni-otevreni-zamku-v-lobkovicich/a-1305>.

O Zlatém pruhu Polabí. *Zlatý pruh Polabí o.p.s.* [online]. 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.polabi.com/o-polabi/o-zlatem-pruhu-polabi-ops/>.

Brandýs nad Labem - Stará Boleslav. *Kudy z nudy*. [online]. 2015 [cit. 2015-03-01]. Dostupné z: <http://www.kudyznudy.cz/kam-pojedete/stredni-cechy/stredni-cechy-%E2%80%93-polabi/brandys-nad-labem-%E2%80%93-stara-boleslav.aspx>.

Návštěvnost památek v krajích ČR. *Národní informační a poradenské středisko pro kulturu*. [online]. 2014 [cit. 2015-02-28]. Dostupné z: http://www.nipos-mk.cz/wp-content/uploads/2013/05/Navstevnost_PAMATKY_2013.pdf.

Návštěvnost muzeí a galerií v krajích ČR. *Národní informační a poradenské středisko pro kulturu*. [online]. 2014 [cit. 2015-02-28]. Dostupné z: http://www.nipos-mk.cz/wp-content/uploads/2013/05/Navstevnost_MUZEJA_2013.pdf.

Návštěvnost památek v krajích ČR. *Národní informační a poradenské středisko pro kulturu*. [online]. 2013 [cit. 2015-02-28]. Dostupné z: http://www.nipos-mk.cz/wp-content/uploads/2013/05/navstevnost_pamatek_2012.pdf.

Návštěvnost památek v krajích ČR. *Národní informační a poradenské středisko pro kulturu*. [online]. 2012 [cit. 2015-02-28]. Dostupné z: <http://www.nipos-mk.cz/wp-content/uploads/2009/03/Navstevnost-pamatky-20111.pdf>.

Návštěvnost muzeí a galerií v krajích ČR. *Národní informační a poradenské středisko pro kulturu*. [online]. 2012 [cit. 2015-02-28]. Dostupné z: <http://www.nipos-mk.cz/wp-content/uploads/2009/03/Navstevnost-muzea-pamatniky-a-galerie-2011.pdf>.

Návštěvnost muzeí a galerií v krajích ČR. *Národní informační a poradenské středisko pro kulturu*. [online]. 2013 [cit. 2015-02-28]. Dostupné z: http://www.nipos-mk.cz/wp-content/uploads/2013/05/navstevnost_muzei_2012.pdf.

Historie rodu. *Lobkowicz*. [online]. 2010 - 2014 [cit. 2015-04-03]. Dostupné z: <http://www.lobkowicz.cz/Historie-rodu-200.htm>.

Rod Lobkowiczů. *Zámek Mělník*. [online]. 2012 [cit. 2015-04-03]. Dostupné z: <http://www.lobkowicz-melnik.cz/zamek/historie/rod-lobkowiczu>.

Adresář Národního památkového ústavu. *MonumNet*. [online]. 2015 [cit. 2015-01-12]. Dostupné z: <http://monumnet.npu.cz/pamfond/list.php?IdReg=151842&oKodOk=2106&oNazSidOb=lobkovice&Uz=B&PrirUbytOd=03.05.1958&PrirUbytDo=21.02.2015&Limit=25>.

Počet hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie ubytovacího zařízení v turistických regionech. *Český statistický úřad*. [online]. 16. 10. 2013 [cit. 2015-01-16]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr.

Kulturní památky. *Ministerstvo kultury*. [online]. 2015 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/pamatkovy-fond/kulturni-pamatky-18042/>.

MonumNet. *Národní památkový ústav*. [online]. 2015 [cit. 2015-01-13]. Dostupné z: <http://monumnet.npu.cz/monumnet.php>.

Cestovní ruch. *Ministerstvo pro místní rozvoj*. [online]. 2015 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch>.

Základní informace o Středočeském kraji. *Středočeský kraj*. [online]. 2015 [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: <https://www.kr-stredocesky.cz/kraj>.

Turistické regiony a oblasti ČR. *CzechTourism*. [online]. 1999 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: <http://www.czechtourism.cz/institut-turismu/podpora-subjektu-v-cestovnim>

ruchu/spoluprace-s-regiony/mapa-turistickych-regionu-a-oblasti,-kontakty/ - turistické regiony a oblasti.

Střední Čechy – Mělnicko a Kokořínsko. *Výletník.cz*. [online]. 2015 [cit. 2015-02-06]. Dostupné z: http://www.vyletnik.cz/turisticke-oblasti/stredni-cechy/melnicko-a-kokorinsko/dejinny_prehled/.

Charakteristika okresu Mělník. *Český statistický úřad*. [online]. 2014 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_melnik.

Informace o zámku Liblice. *Zámek Liblice*. [online]. 2015 [cit. 2015-03-01]. Dostupné z: <http://www.zamek-liblice.cz/>.

Zámek v Obříství. *Obříství*. [online]. 2001 - 2012 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://www.obristvi.cz/zamek.htm>.

Informace o zámku Veltrusy. *Zámek Veltrusy*. [online]. 2015 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://www.zamek-veltrusy.cz/>.

Turistické cíle v okrese Mělník. *Atlas Česka*. [online]. 2007 - 2015 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://www.atlasceska.cz/stredocesky-kraj/okres-melnik/>.

Brandýs nad Labem – Stará Boleslav. *Kudy z nudy*. [online]. 2015 [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: <http://www.kudyznudy.cz/kam-pojedete/stredni-cechy/stredni-cechy-%E2%80%93-polabi/brandys-nad-labem-%E2%80%93-stara-boleslav.aspx>.

Informace o zámku Nelahozeves. *Zámek Nelahozeves*. [online]. 2015 [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: <http://www.zameknelahozeves.cz/Historie-zamku-244.htm>.

O muzeu. *Regionální muzeum Mělník*. [online]. 2015 [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: <http://www.muzeum-melnik.cz/o-muzeu/>.

Soutok Labe s Vltavou. *Toulky po Čechách*. [online]. 2015 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://www.toulkypozechach.com/soutok.php>.

Slatinná Louka u Liblic. *Botany.cz*. [online]. 2015 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: <http://botany.cz/cs/liblice/>.

Přírodní rezervace Černínovsko. *Libiš*. [online]. 2015 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z: http://www.libis.cz/zivotni_prostredi.htm.

Kopeč - přírodní rezervace. *Botany.cz*. [online]. 2015 [cit. 2015-03-06]. Dostupné z: <http://botany.cz/cs/kopec/>.

Informace o přírodní rezervaci Úpor. *Přírodní rezervace Úpor*. [online]. 2013 [cit. 2015-03-06]. Dostupné z: <http://chranene-uzemi.sije.cz/upor/>.

Národní přírodní rezervace Polabská černava. *Ochrana přírody a krajiny v České republice*. [online]. 2014 [cit. 2015-03-06]. Dostupné z: http://www.cittadella.cz/europarc/index.php?p=index&site=NPR_polabska_cernava_cz.

Zdymadlo Hořín na Vltavě. *Kudy z nudy*. [online]. 2015 [cit. 2015-03-06]. Dostupné z: <http://www.kudyznudy.cz/Aktivita-a-akce/Aktivita/Zdymadlo-Horin-na-Vltave.aspx>.

Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie v turistických oblastech. *Český statistický úřad* [online]. 2014. [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=CRU6171PU_TO.

Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie v turistických oblastech. *Český statistický úřad* [online]. 2013. [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?childsel0=3&cislotab=CRU6171PU_TO&voa=tabulka&go_zobraz=1&childsel0=3&cas_1_62=2013.

Vybrané statistické údaje - počet stravovacích zařízení. *Český statistický úřad*. Úřad [online]. 2013. [cit. 2015-02-16]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=6&potvrd=Zobrazit+tabulku&go_zobraz=1&cislotab=ORG5021UU_KR&childsel0=1&cas_4_39=20131231&pro_2_43=CZ020&voa=tabulka&str=tabdetail.jsp.

Certifikované restaurace. *Czech Specials*. [online]. 2014 [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: <http://www.czechspecials.cz/certified-restaurants.aspx/?lang=cs-CZ>.

Středočeský kraj. *Asociace turistických informačních center České republiky*. [online]. 2015 [cit. 2015-03-17]. Dostupné z: <http://www.aticcr.cz/stredocesky-kraj/os-1011/p1=2305>.

Průručka vlastníka kulturní památky. *Kulturní památky a péče o ně*. [online]. 2014 [cit. 2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=2273>.

Povinnosti a práva vlastníka v péči o kulturní památky. *Chrudim*. [online]. 2015 [cit. 2015-01-30]. Dostupné z: <http://www.chrudim.eu/chci-zaridit/spravni-agendy/pamatkova-pece/jake-jsou-povinnosti-vlastnika-a-prava-vlastnika-v-peci-o-kulturni-pamatky-.html>.

Dotační programy Ministerstva kultury a jejich vyhodnocení. *Ministerstvo kultury*. [online]. 2013 [cit. 2015-01-17]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/dotacni-programy-mk-18061/>.

Koncepce účinnější péče o památkový fond v ČR. *Národní památkový ústav*. [online]. 2015 [cit. 2015-01-18]. Dostupné z: <http://old.npu.cz/pp/dokum/ppclanky/ppcl05/ppcl051223financ/>.

Nemovité památky – Lobkovice. *MonumNet*. [online]. 2015 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: <http://monumnet.npu.cz/pamfond/list.php?IdReg=151842&oKodOk=2106&oNazSidOb=lobkovice&Uz=B&PrirUbytOd=03.05.1958&PrirUbytDo=21.02.2015&Limit=25>,

Masopust v Lobkovicích. *Mělníček TV*. [online]. 2014 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: <http://mělníček.tv/pořady/okres-tv/video/masopustvlobkovicich.cz>.

Neratovice – počet obyvatel. *Regionální informační Servis RISY*. [online]. 2014 [cit. 2015-02-18]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?zuj=535087&zsj=103667#zsj>.

Enkulturační. *Arts Lexikon*. [online]. 2012 [cit. 2015-01-10]. Dostupné z: <http://www.artslexikon.cz/index.php/Enkulturační>.

Svatební agentura Valérie. [online]. 2015 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: www.savalerie.cz.

Svatební salon Elisa Brandýs nad Labem. [online]. 2015 [cit. 2015-03-18]. Dostupné z: www.salon-elisa.net.

Činnost o. s. Lobkovice. *Lobkovice, občanské sdružení*. [online]. 2015 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: <https://sites.google.com/site/lobkovice3/cinnost>.

Cestovní ruch - financování. *Ministerstvo pro místní rozvoj*. [online]. 2015 [cit. 2015-01-23]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch>.

Integrovaný operační program. *Strukturální fondy*. [online]. 2015 [cit. 2015-01-23]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Microsites/Integrovaný-OP/O-programu>

Integrovaný regionální operační program. *Regionální poradenská agentura*. [online]. 2015 [cit. 2015-01-23]. Dostupné z: <http://www.rpa.cz/Dotacni-programy/Dotace-2014-2020/Integrovaný-regionalni-op-2014.aspx>.

Periodika

BARTONÍČEK, R. Malý zámek, který umí žít. *MF Dnes*. 2014, roč. 25, č. 374.

FRÍČOVÁ, I. Opuštěný zámek se otevřel návštěvníkům. *Týdeník Mělnicko*. 2013, roč. 25, č. 123

Osobní rozhovory

Ing. Martin Čejka, člen o. s. Lobkovice

Interní materiály

Stavebně historický průzkum zámku Lobkovice z roku 1978 – vydal Státní ústav pro rekonstrukci památkových měst a objektů v Praze

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle kategorie v turistické oblasti Střední Čechy - severovýchod - Polabí.....	18
Tabulka č. 2: Kapacita hromadných ubytovacích zařízení v turistickém regionu Střední Čechy.....	19
Tabulka č. 3: Návštěvnost HUZ v turistické oblasti Střední Čechy- Severovýchod-Polabí....	20
Tabulka č. 4: Návštěvnost v hromadných ubytovacích zařízeních v turistickém regionu Střední Čechy.....	21
Tabulka č. 5: Přehled výstav pořádaných na zámku Lobkovice r. 2013 – 2015.....	40
Tabulka č. 6: Přehled akcí pořádaných na zámku Lobkovice od r. 2013.....	42
Tabulka č. 7: Přehled návštěvnosti vybraných kulturních zařízení v turistické oblasti Mělnicko v letech 2011-2013.....	46

Seznam obrázků:

Obrázek č. 1: Umístění zámku Lobkovice na Mělnicku

Obrázek č. 2: Zámek Lobkovice a okolí

Seznam příloh:

Příloha 1: Další povinnosti vlastníků památek

Příloha 2: Zámek Lobkovice – pohled na půdorys a strany zámku

Příloha 3: Plán areálu zámku z roku 1925

Příloha 4: Plán využití prostoru – přízemí (z roku 1982)

Příloha 5: Výstavní prostory před a po opravě (z roku 2012)

Příloha č. 6: ukázka plakátu kulturní akce konané na zámku